

+

**Zavod za javno zdravlje
Ćuprija "Pomoravlje"
u Ćupriji**

**Centar za analizu, planiranje
i organizaciju zdravstvene zaštite
biostatistiku i informatiku u zdravstvu**

**ANALIZA ZDRAVSTVENOG STANJA
STANOVNIŠTVA POMORAVSKOG
OKRUGA
ZA 2011. GODINU**

1.VITALNO-DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE POMORAVSKOG OKRUGA

1.1 Teritorija okruga , brojno stanje i gustina naseljenosti

Pomoravski okrug se prostire na površini od 2615 km² sa 190 naselja, 212304 stanovnika po prvim rezultatima popisa iz 2011. godine i prosečnom gustinom naseljenosti od 81 stanovnika/ km.². Prema proceni Republičkog zavoda za statistiku za 2011. godinu broj stanovnika okruga je manji za 6,4% u odnosu na popis iz 2002. godine.

Pomoravskom okrugu pripada šest opština Despotovac, Jagodina, Paraćin, Rekovac, Svilajnac i Čuprija. Najveću površinu ima opština Despotovac, a najveći broj stanovnika opština Jagodina, koja ima i najveći broj naselja, najveću gustinu naseljenosti i sedište je okruga.

Tabela br. 1 Opštine Pomoravskog okruga sa brojem naselja i gustinom naseljenosti u 2011. god.

R.b	Opštine	Broj naselja	Broj stanovnika	Površina u km ²	Prosečna gustina naseljenosti
1	Despotovac	33	22218	623	36,91
2	Jagodina	52	70048	470	151,48
3	Paraćin	35	54915	542	100,12
4	Rekovac	32	10987	366	29,98
5	Svilajnac	22	23240	326	71,75
6	Čuprija	16	30896	288	104,24
Pomoravski okrug		190	212304	2615	81,19

U periodu između dva popisa, 1991 i 2002. godine (tabela 2) stanovništvo Pomoravskog okruga smanjeno je za 36673 lica odnosno 13,9%. Dakle na teritoriji okruga postoji tendencija depopulacije koja je najviše izražena u opštinama Despotovac 24,4%, Svilajnac 23%, koje imaju veliku migraciju stanovništva u inostranstvo i Rekovac 20,3%, gde dominira staro stanovništvo, a najmanje u Jagodini 8,2%.

Procenjeni broj stanovnika u 2011. godini ukazuje na dalji pad broja stanovnika na celom području okruga za 6,4% u odnosu na poslednji popis.

Tabela br. 2 Procenjeni broj stanovnika Pomoravskog okruga u 2011. god . u odnosu na popise iz 1991.god .i 2002. god.

red. br.	Opština	1991	2002	Index 02/91	2011	Index 11/02	Index 11/91
1	Despotovac	33869	25611	0.756	22218	0.868	0.656
2	Jagodina	77226	70894	0.918	70048	0.988	0.907
3	Paraćin	64119	58301	0.909	54915	0.942	0.856
4	Rekovac	17011	13551	0.797	10987	0.811	0.646
5	Svilajnac	33136	25511	0.770	23240	0.911	0.701
6	Čuprija	38747	33567	0.866	30896	0.920	0.797
Pomoravski okrug		264108	227435	0.861	212304	0.933	0.804

1.2 Struktura stanovništva

U strukturi stanovništva, prikazuje se i polna i starosna struktura stanovništva.

Odnos broja muškaraca i žena određen je biološkim i socijalnim faktorima. Polna struktura nema direktnog značaja za zdravstveno stanje stanovništva ali je značajna za izračunavanje nekih stopa i za određivanje specifičnog morbiditeta i mortaliteta. Polna struktura zavisi od polne strukture živorođenih i umrlih, migracionih kretanja i dejstva izvesnih spoljnih faktora.

Tabela broj 3 Stanovništvo Pomoravskog okruga prema polu po popisu iz 2011. godine

Opština	Broj stanovnika	Broj muškaraca	% muškaraca	Broj žena	% žena	Broj žena fertilnog perioda	% žena fertilnog perioda
Despotovac	22218	10903	49,0	11315	50,9	4591	40,6
Jagodina	70048	33882	48,4	36166	51,6	15713	43,5
Paraćin	54915	26607	48,5	28308	51,6	12088	42,7
Rekovac	10987	5335	48,6	5652	51,4	1862	32,9
Svilajnac	23240	11059	47,6	12181	52,4	5145	42,2
Ćuprija	30896	14947	48,4	15949	51,6	6576	41,2
Pomoravski okrug	212304	102733	48,4	109571	51,6	45975	41,9

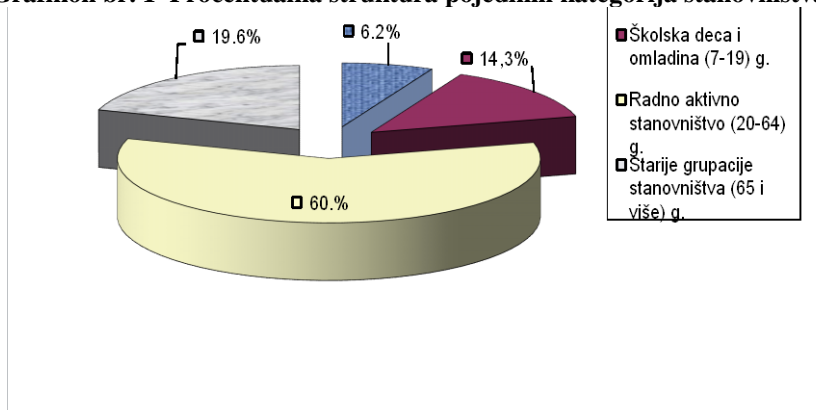
Iz tabele br. 3 se vidi da je po proceni iz 2011. godine udeo stanovnika ženskog pola nešto veći 51,6% što je pokazatelj bolje socioekonomske razvijenosti i nivoa zdravstvene zaštite. Od ukupnog broja stanovništva ženskog pola 41,9% je žena fertilnog perioda.

Na starosnu strukturu stanovništva utiče prirodno kretanje (rađanje i umiranje), ali i mehaničko kretanje stanovništva, migracije. Poznavanje starosne strukture stanovništva daje nam sliku starosti populacije u celini na osnovu koje se određuju prioritetni zdravstveni problemi i planira zdravstvena zaštita.

Tabela br. 4 Broj i procentualno učešće pojedinih kategorija stanovnika Pomoravskog okruga prema proceni Republičkog zavoda za statistiku 2011. godine

Br	Kategorije stanovništva	Opštine													
		Despotovac		Jagodina		Paraćin		Rekovac		Svilajnac		Ćuprija		Okrug	
		broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
1	Predškolska deca (0-6) g.	1153	5.2	4896	7.0	3561	6.5	440	4.0	1271	5.5	1813	5.9	13134	6.2
2	Školska deca i omladina (7-19) g.	3390	15.3	9668	13.8	7959	14.5	1334	12.1	3617	15.6	4364	14.1	30332	14.3
3	Radno aktivno stanovništvo (20-64) g.	12658	57.0	43251	61.7	33317	60.7	5805	52.8	13451	57.9	18818	60.9	127300	60.0
4	Starije grupacije stanovništva (65 i više) g.	5017	22.6	12233	17.5	10078	18.4	3408	31.0	4901	21.1	5901	19.1	41538	19.6
Ukupno:		22218	100	70048	100	54915	100	10987	100	23240	100	30896	100	212304	100

Grafikon br. 1 Procentualna struktura pojedinih kategorija stanovništva

Iz navedenih podataka o starosnoj strukturi stanovništva može se uočiti da stanovništvo Pomoravskog okruga spada u grupu vrlo starog stanovništva, s obzirom da je udeo stanovnika starijih od 65 godina 19,6 %. Taj udeo je najmanji u opštini Jagodina 17,5%, a najveći u opštini Rekovac čak 31%. Indeks starenja je takođe visok 0,99 što pokazuje da postoji proces izraženog starenja stanovništva obzirom da je vrednost veća od 0,4 a koja se smatra granicom od koje počinje da se tretira starim stanovništvom.

1.2 Vitalne karakteristike Pomoravskog okruga u 2011. godini

Stanovništvo, kao dinamična pojava se stalno menja, kreće. Prirodno kretanje stanovništva podrazumeva promene u ukupnom broju stanovnika kao posledica rađanja (natalitet) i umiranja (mortalitet). Broj rođenih je pozitivna a broj umrlih negativna komponenta kretanja stanovništva.

Vitalni pokazatelji za 2011. godinu po opštinama i na nivou Pomoravskog okruga, dobijeni su iz Zavoda za statistiku i podataka koji se obrađuju u Zavodu za javno zdravlje. Podaci o ukupnom broju stanovnika su na osnovu procene za 2011. godinu.

Tabela br. 5 Vitalni pokazatelji stanovništva Pomoravskog okruga u 2011. god

R.B	OPŠTINE	Procenjeni br. stanovnika u 2011. god.	ŽIVOROĐENI		UMRLI						stopa smrtnosti odojčadi	stopa prirodnog priraštaja	MRTVO-ROĐENI	
			broj	stopa nataliteta	ukupno		odročad		deca 1-5				broj	stopa
					broj	stopa mortaliteta	broj	%	broj	%				
1	Despotovac	22218	168	7.6	477	21.5	1	0.2			6.0	-13.9		
2	Jagodina	70048	679	9.7	1091	15.6	6	0.5	1	0.1	8.8	-5.9	3	4.4
3	Paracin	54915	515	9.4	953	17.4	2	0.2			3.9	-8.0	1	1.9
4	Rekovac	10987	44	4.0	295	26.8						-22.8		
5	Svilajnac	23240	130	5.6	492	21.2	3	0.6			23.1	-15.6		
6	Čuprija	30896	190	6.1	562	18.2	3	0.5			15.8	-12.0		
Pomoravski okrug		212304	1726	8.1	3870	18.2	15	0.4	1	0.0	8.7	-10.1	4	2.3

Broj živorođenih u Pomoravskom okrugu je u stalnom padu, kako u apsolutnim vrednostima tako i u stopama, u svim opštinama. Prema SZO faza nepovoljnog nataliteta je stopa ispod 12%. U 2011. godini **stopa nataliteta** za okrug je 8,1 pri čemu je najniža u Rekovcu 4, a najviša u Jagodini 9,7.

Mortalitet, umiranje, je negativna vitalna komponenta i od velikog je značaja u oceni zdravstvenog stanja stanovništva. Opšta stopa mortaliteta, odnosno ukupan broj umrlih u Pomoravskom okrugu je visok i u stalnom je porastu, vezano za sve izraženije starenje stanovništva. Prosečna stopa za okrug je 18,2 a najvišu stopu ima opština Rekovac 26,8, i to je opština sa najstarijom populacijom.

Mortalitet odojčadi je jedan od najbitnijih indikatora socioekonomskih prilika i funkcionisanja zdravstvene zaštite žena i dece. Stope smrtnosti odojčadi su niske već duži vremenski period u okrugu, u 2011. godini je bilo 15 evidentirana slučaja sa stopom od 8,7 a tolerantna granica za Evropu je do 20.

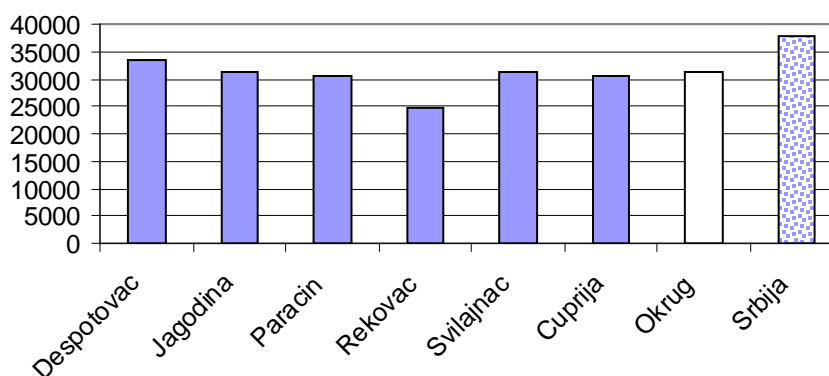
Stopa mrtvorodenih odnosno mortinataliteta u okrugu je takođe niska 2,3, jer postoji odgovarajuća i dobro razvijena zdravstvena zaštita trudnica, dok se komplikovane trudnoće tretiraju u visoko specijalizovanim ustanovama tercijalnog nivoa zdravstvene zaštite.

Prirodni priraštaj predstavlja razliku između apsolutnog broja živorođenih i umrlih na jednoj teritoriji. Izražava se stopom na 1000 stanovnika i za teritoriju okruga za 2011. godinu iznosi -10,1, pa se može govoriti o velikoj biološkoj regresiji stanovništva, jer još od sredine osamdesetih godina prirodni priraštaj ima negativnu vrednost.

2. SOCIOEKONOMSKI POKAZATELJI OKRUGA

Nezaposlenost je važan socioekonomski pokazatelj stanja stanovništva određene teritorije. Iz Nacionalne službe za zapošljavanje okruga dobijeni su podaci o nezaposlenim licima u 2011. godini. Ukupno je nezaposlenih 28425 lica, što je za 2,1% nezaposlenih više u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrajući polnu strukturu nezaposlenih, zapaža se nešto veći broj nezaposlenih žena (3,21%) u odnosu na muškarce. Stopa nezaposlenosti je 133,5 na 1000 stanovnika. Po stepenu stručne spreme, najviše je nekvalifikovanih nezaposlenih (36,0%), zatim sa četvrtim stepenom (28,2%), pa onda sa trećim (24,7%). Sa visokom stručnom spremom je bilo 1054 nezaposlena lica što u procentima izraženo iznosi 3,71%. U odnosu na prethodnu godinu, beleži se porast nezaposlenih ove kategorije za 18%.

Grafikon br. 2 Prosečna neto zarada u 2011. godini

Prosečna neto zarada u 2011. godini na teritoriji Pomoravskog okruga bila je 31185 dinara što je nešto niže u odnosu na prosek republike Srbije koji je iznosio 37976. Među opštinama najveći prosek ima opština Svilajnac 33894 i Despotovac 33398, a najniži prosek ima opština Rekovac sa 24613 dinara. Za razliku od prethodnog perioda kada je prosečna zarada okruga u 2009. godini u odnosu na 2008. bila niža za oko 3%, u 2010. godini je

evidentno povećanje zarada za 6,62%, da bi se taj trend nastavio i u 2011. godini kada se beleži rast neto zarada za 9,93%.

3. MORTALITET I MORBIDITET U POMORAVSKOM OKRUGU U 2011. GODINI

3.1. Mortalitet

Tabelom broj 6 prikazane su osnovne karakteristike mortaliteta stanovništva Pomoravskog okruga u 2011. godini. Prema prispelim potvdama o smrti evidentirano je 3870 umrlih osoba na teritoriji okruga od čega je 3586 prirodnih smrti, 90 nasilnih smrti, a nepoznato je bilo 194 slučaja. Lečenih pre smrti je 79.2%.

Tabela br. 6 Karakteristike mortaliteta stanovništva Pomoravskog okruga u 2011. godini

Opština	prir. smrt	lečeni pre smrti		nasilna smrt				ostalo	nepoznato	prosečna starost
		broj	%	svega	nesreća	samoub	ubis.			
Despotovac	452	393	86.9	8	1	5		2	17	75.9
Jagodina	991	723	73.0	19	8	8	3		81	74.0
Paraćin	872	694	79.6	27	10	14		3	54	74.4
Rekovac	272	237	87.1	11	5	4	1	1	12	78.3
Svilajnac	462	394	85.3	12	8	4			18	75.5
Čuprija	537	399	74.3	13	4	8	1		12	74.4
Pomoravski okrug	3586	2840	79.2	90	36	43	5	6	194	75.4

Struktura umrlih prema uzroku smrti (po MKB-10 klasifikaciji) prikazana je tabelom br.8.

Tabela br. 7 Struktura umrlih u opštinama Pomoravskog okruga prema uzroku smrti za 2011. godinu

Grupe bolesti i klasifikacija po MKB10	Opštine i broj umrlih lica													
	Despotovac		Jagodina		Paraćin		Rekovac		Svilajnac		Čuprija		Okrug	
	Br umrlih	%	Br umrlih	%	Br umrlih	%	Br umrlih	%	Br umrlih	%	Br umrlih	%	Br umrlih	%
I A00-B99	1	0.2	5	0.5	2	0.2	2	0.7	2	0.4	1	0.2	13	0.3
II C00-D48	76	15.9	223	20.4	150	15.7	50	16.9	61	12.4	99	17.6	659	17.0
III D50-D89			3	0.3	3	0.3					3	0.5	9	0.2
IV E00-E90	11	2.3	36	3.3	28	2.9	1	0.3	19	3.9	5	0.9	100	2.6
V F00-F99	2	0.4	2	0.2	4	0.4							8	0.2
VI G00-G99	5	1.0	10	0.9	19	2.0	3	1.0	3	0.6	5	0.9	45	1.2
VII H00-H59														
VIII H60-H95														
IX I00-I99	295	61.8	543	49.8	553	58.0	160	54.2	324	65.9	347	61.7	2222	57.4
X J00-J99	33	6.9	77	7.1	36	3.8	38	12.9	19	3.9	29	5.2	232	6.0
XI K00-K93	8	1.7	33	3.0	24	2.5	8	10.0	7	1.4	19	3.4	99	2.6
XII L00-L99	1	0.2			1	0.1					1	0.2	3	0.1
XIII M00-M99					1	0.1							1	0.0
XIV N00-N99	19	4.0	49	4.5	45	4.7	9	3.1	25	5.1	25	4.4	172	4.4
XV O00-N99														
XVI P00-P96			4	0.4	1	0.1			2	0.4	3	0.5	10	0.3
XVII Q00-Q99	1	0.2	3	0.3	1	0.1							5	0.1
XVIII R00-R99	17	3.6	84	7.7	58	6.1	13	4.4	18	3.7	12	2.1	202	5.2
XIX S00-T98	8	1.7	19	1.7	27	2.8	11	3.7	12	2.4	13	2.3	90	2.3
XX V01-Y98														
XXI Z00-Z99														
UKUPNO	477	100.0	1091	100.0	953	100.0	295	107.3	492	100.0	562	100.0	3870	100.0

Vodeći uzroci smrti prema MKB-10 klasifikaciji su bolesti sistema za krvotok sa učešćem od 57,4% u ukupnom broju umrlih i stopom na 100.000 stanovnika od 1043,2, zatim tumori sa 17% i stopom od 309,4, bolesti sistema za disanje sa 6% i stopom 108,9. Simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi (R00-R99) su zastupljeni u strukturi sa 5,2% i stopom od 94,8, slede ih bolesti mokraćno-polnog sistema sa 4,4% i stopom 80,75.

Tabela br. 8 Najčešći uzroci smrti u Pomoravskom okrugu u 2011. godini

Redni broj	Grupa po MKB-10	Br.	%	Stopa na 100.000 stanovnika
1	IX Bolesti sistema za krvotok - (I00-I99)	2222	57.40	1043,2
2	II Tumori (C00-D48)	659	17.00	309,4
3	X Bolesti sistema za disanje (J00-J99)	232	6.00	108,9
4	XVIII Simptomi ,znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi (R00-R99)	202	5.20	94,8
5	XIV Bolesti mokraćno-polnog sistema (N00-N99)	172	4.40	80,75

3.2. Morbiditet

Morbiditet, oboljevanje, spada u najvažnije indikatore zdravstvenog stanja. Rutinska zdravstvena statistika obezbeđuje informacije o raširenosti pojedinih oboljenja, ali samo u delu stanovništva koji je koristio zdravstvenu zaštitu. To je takozvani registrovani morbiditet koji se može podeliti na vanbolnički i bolnički.

3.2.1 Vanbolnički morbiditet

Osnovne karakteristike vanbolničkog morbiditeta su prikazane kroz registrovana oboljenja u službama primarne zdravstvene zaštite i to službe za zdravstvenu zaštitu dece, školske dece i omladine, službe opšte medicine i službe medicine rada, iz izveštaja o radu navedenih službi.

U službama za zdravstvenu zaštitu dece na teritoriji Pomoravskog okruga registrovano je u 2011. godini 71459 oboljenja. Pet najučestalijih grupa bolesti su bolesti sistema za disanje sa učešćem 73,74 % u ukupnom morbiditetu, bolesti sistema za varenje 5,21%, bolesti kože i potkožnog tkiva 5,45%, zarazne i parazitarne bolesti sa 2,72% i bolesti uva i mastoidnog nastavka sa 2,69%.

Tabela br. 9 Pet najučestalijih grupa bolesti u službama za zdravstvenu zaštitu dece na teritoriji Pomoravskog okruga u 2011. godini

Grupa	Morbiditetna lista (10 MBK)	Šifra	Br.	%
X	Bolesti sistema za disanje	J00-J99	52694	73.74
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	L00-L99	3891	5.45
XI	Bolesti sistema za varenje	K00-K93	3725	5.21
I	Zarazne i parazitarne bolesti	A00-B99	1944	2.72
VIII	Bolesti uva i mastoidnog nastavka	H60-H95	1909	2.69
	UKUPNO	A00-T98	71459	100.0

U službama za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine registrovano je 71269 oboljenja od kojih 65,3% pripada grupi bolesti sistema za disanje a 6,6% bolestima sistema za varenje. Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora i simptomi, znaci i patološki laboratorijskim nalazi kao i bolesti kože i potkožnog tkiva su procentualno zastupljeni sa oko 5%.

Tabela br.10 Pet najučestalijih grupa bolesti u službama za zaštitu zdravlja školske dece i omladine na teritoriji Pomoravskog okruga u 2011. godini

Grupa	Morbiditetna lista (10 MBK)	Šifra	Br.	%
X	Bolesti sistema za disanje	J00-J99	46539	65.3
XI	Bolesti sistema za varenje	K00-K93	4679	6.6
XVIII	Simptomi, znaci, i patološki klinički i laboratorijski nalazi	R00-R99	3730	5.2
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	L00-L99	3397	4.8
XIX	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	S00-T98	3105	4.4
	UKUPNO	A00-T98	71269	100.0

U službama opšte medicine u domovima zdravlja Pomoravskog okruga registrovano je ukupno 196834 oboljenja. Pet najučestalijih grupa bolesti su bolesti sistema krvotoka sa učešćem od 22,1%, bolesti sistema za disanje 21,6%, bolesti mišićno-koštanog sistema 8,8%, bolesti mokraćno-polnog sistema 7,5% i bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem 6,8%.

Tabela br.11 Pet najučestalijih grupa bolesti u službama opšte medicine na teritoriji Pomoravskog okruga u 2011. godini

Grupa	Morbiditetna lista (10 MBK)	Šifra	Br.	%
IX	Bolesti sistema krvotoka	I00-T99	43433	22.1
X	Bolesti sistema za disanje	J00-J99	42528	21.6
XIII	Bolesti mišićno-kostanog sistema i vezivnog tkiva	M00-M99	17245	8.8
XIV	Bolesti mokraćno-polnog sistema	N00-N99	14807	7.5
IV	Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma	E00-E90	13389	6.8
	UKUPNO	A00-T98	196834	100.0

Radno aktivno stanovništvo Pomoravskog okruga najčešće je, prema izveštaju **službi medicine rada**, u 2011. godini bolovalo od bolesti sistema za disanje odnosno u 26,5% slučajeva od ukupno registrovanih 39316 oboljenja. Na drugom mestu su bolesti sistema krvotoka sa 15,1%, zatim bolesti koštano - mišićnog sistema 11,2%, duševni poremećaji sa 6,3% i na kraju bolesti sistema za varenje sa 6,0%. Treba napomenuti da je u odnosu na prethodnu godinu došlo do promene u organizaciji Doma zdravlja u Čupriji u tom smislu da služba medicine rada funkcioniše u sklopu opšte medicine i njen izveštaj o radu je tamo i prikazan.

Tabela br. 12 Pet najučestalijih grupa bolesti u službama medicine rada na teritoriji Pomoravskog okruga u 2011. godini

Grupa	Morbiditetna lista (MKB-10)	Šifra	br.	%
X	Bolesti sistema za disanje	J00-J99	10433	26.5
IX	Bolesti sistema krvotoka	I00-I99	5951	15.1
XIII	Bolesti mišićno koštanog sistema i vezivnog tkiva	M00-M99	4386	11.2
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	F00-F99	2484	6.3
XI	Bolesti sistema za varenje	K00-K93	2346	6.0
	UKUPNO	A00-T98	39316	100.0

3.2.2. Morbiditet od zaraznih i hroničnih nezaraznih bolesti

Prema registru za zarazne bolesti Zavoda za javno zdravlje u Čupriji u 2011. godini je na teritoriji Pomoravskog okruga registrovano ukupno 14456 obolelih od bolesti koje podležu obaveznom prijavljivanju sa stopom incidence 6792 na 100000. Umrlih od zaraznih bolesti je bilo u dva slučaja. Jedno lice je sa smrtnim ishodom iz opštine Paraćin kao posledica oboljevanja od TBC, a drugo iz opštine Jagodina, uzrok smrti HIV. Najveću stopu oboljevanja po opštinama ima Čuprija a najmanju Rekovac. Ovakvi rezultati su odraz blagovremenog i urednog prijavljivanja, tako da bi ove podatke trebalo sa rezervom prihvatiti.

Tabela br. 13 Broj prijavljenih i umrlih slučajeva zaraznih i parazitaranih bolesti sa stopama incidencije na 100.000 stanovnika u 2011.god.

O P Š T I N A	AKUTNE ZARAZNE BOLESTI			
	Broj obolelih	Stopa	Broj umrlih	Stopa
DESPOTOVAC	2984	12976,7	0	0
PARAĆIN	598	1102,0	1	1,8
REKOVAC	15	136,7	0	0
JAGODINA	1127	1583,0	1	1,4
SVILAJNAC	2529	10811,5	0	0
ČUPRIJA	7203	23994,0	0	0
OKRUG	14456	6792,0	2	0,9

Najveći broj prijavljenih slučajeva na teritoriji okruga je oboleo od streptokoknog faringitisa sa 5339 obolelih i učešćem od 36,9%, zatim od tonzilitisa iste etiologije 3782 ili 26,2%. Sledi grip sa 3201 slučajem i učešćem od 22,1%.

Tabela br. 14 Najučestalije zarazne bolesti na teritoriji Pomoravskog okruga u 2011. god.

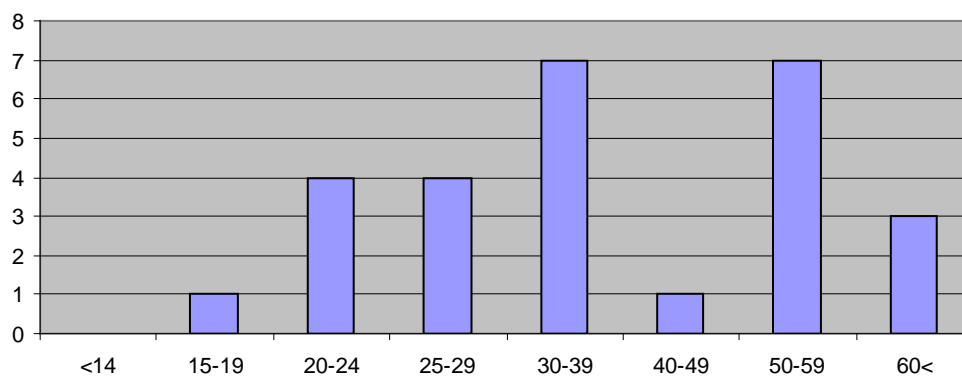
Red. br.	Zarazna bolest	Broj obolelih	%	Broj umrlih	Stopa
1	Pharingitis strep. J 02.0	5339	36,9	0	0
2	Tonsilitis strept. J03.0	3782	26,2	0	0
3	Infl. vir. non ident. J 11	3201	22,1	0	0
4	Varicella B01.9	1213	8,4	0	0
5	Diarrhoea et gastr. A09	262	0,1	0	0

Što se tiče kretanja polno prenosivih bolesti na teritoriji Pomoravskog okruga u 2011. godini (tabela 15) ukupno je registrovano 27 novih slučajeva među kojima je najviše hepatitis viralis chronica C sa 11 obolelih. Posmatrajući kategorije uzrasnih grupa, polno prenosive bolesti su najzastupljenije u uzrastu od 30-39 i 50-59 godina.

Tabela br.15. Kretanje polno prenosivih bolesti po uzrastnoj distribuciji na Pomoravskom okrugu u 2011. godini

Infekcija ili bolest	UZRAST								SVEGA
	1- 14	15-19	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60 +	
Syphilis							1		1
Gonorrhoea									
HIV infectio			1						1
Morbus HIV					2				2
Hepatitis virosa B acuta			2	1	1	1	1		6
Hepatitis viralis chronica B		1			1			1	3
Infectio sexualis chlamydialis			1	2					3
Hepatitis viralis acuta C									
Hepatitis viralis chronica C				1	3		5	2	11
UKUPNO		1	4	4	7	1	7	3	27

Grafikon br. 3 Uzrastna distribucija polno prenosivih bolesti u 2011. godini

Tab. br.16 BROJ REGISTROVANIH LICA OBOLELIH OD 11 HRONIČNIH NEZARAZNIH OBOLJENJA U 2011. GODINI PREMA VRSTI OBOLJENJA

UKUPNO		OBOLJENJA														
		MALIGNA OBOLJENJA		ENDEMSKA NEFROPATIJA	PSIHOZE	ŠEĆERNA BOLEST		REUMAT. GROZNICA	PROG. MIŠIĆNA DISTROFIJA	HEMOFILJA	HR. INSUF. BUBREGA	NARKOMANIJA	KORONARNE BOLESTI SRCA		OPSTR. BOLESTI PLUĆA	
BROJ	STOPA	BROJ	STOPA	BROJ	BROJ	BROJ	STOPA	BROJ	BROJ	BROJ	BROJ	BROJ	BROJ	STOPA	BROJ	STOPA
1692	743.9	725	318.8	0	5	458	201.4	0	0	1	19	7	470	206.7	7	3.1

Iz registra za hronične nezarazne bolesti (tabela 16) se može videti da je u 2011. godini bilo 1692 novootkrivena slučaja obolelih od 11 vrsta hroničnih nezaraznih bolesti koje podležu prijavljivanju. Najveći broj novootkrivenih slučajeva su maligne bolesti 725 (stopa 318,8) zatim koronarne bolesti srca 470 (stopa 206,7) i šećerna bolest sa 458 slučaja (stopa 201,4).

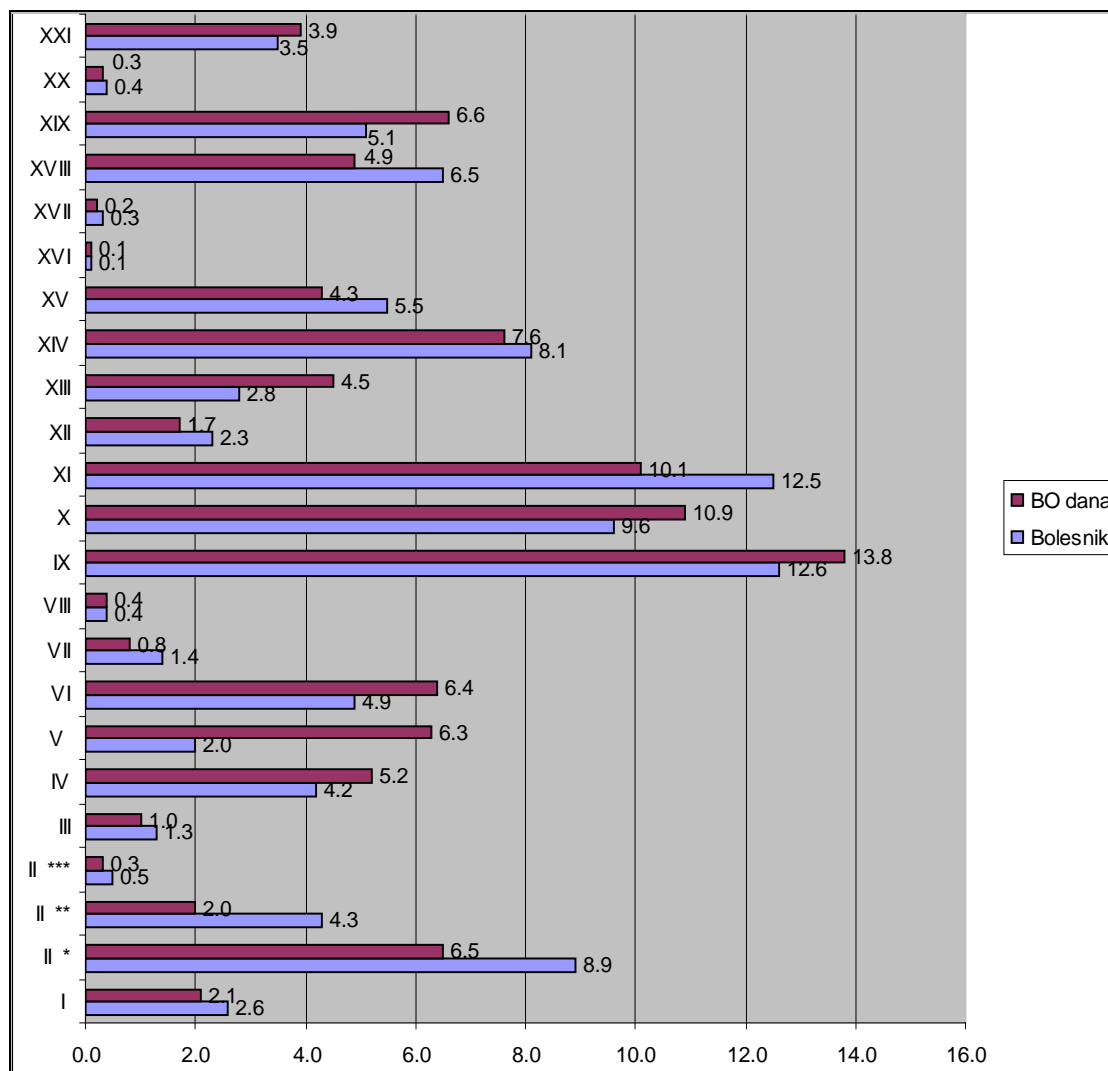
3.2.3. Bolnički morbiditet

Tab.17 Struktura bolesnika i bolničkih dana (brojčana i procentualna) prema grupama bolesti u bolnicama Pomoravskog okruga u 2011. godini

Grupa bolesti		ČUPRIJA		PARAĆIN		JAGODINA		DESPOTOVAC		SVILAJNAC		OKRUG	
		Bolesnik	BO dana	Bolesnik	BO dana	Bolesnik	BO dana	Bolesnik	BO dana	Bolesnik	BO dana	Bolesnik	BO dana
I	broj	476	2860	464	1476	164	1249	1	5	3	17	1108	5607
A00-B99	%	2.3	2.1	4.8	2.8	1.5	1.7	0.3	0.1	0.8	0.6	2.6	2.1
II *	broj	2022	5770	870	4369	761	6724	25	183	37	293	3715	17339
C00-C97	%	9.7	4.3	9.0	8.2	7.1	9.4	6.3	5.1	11.2	10.5	8.9	6.5
II **	broj	1439	3030	156	707	216	1446	2	29	0	0	1813	5212
D10-D36	%	6.9	2.3	1.6	1.3	2.0	2.0	0.5	0.8	0.0	0.0	4.3	2.0
II ***	broj	40	146	81	340	80	427	1	6	1	7	203	926
D37-D48	%	0.2	0.1	0.8	0.6	0.8	0.6	0.3	0.2	0.3	0.3	0.5	0.3
III	broj	134	641	118	571	291	1258	6	40	12	91	561	2601
D50-D89	%	0.6	0.5	1.2	1.1	2.7	1.8	1.5	1.1	3.6	3.3	1.3	1.0
IV	broj	987	7315	205	1367	471	4474	23	183	64	538	1750	13877
E00-E90	%	4.7	5.5	2.1	2.6	4.4	6.2	5.8	5.1	19.5	19.3	4.2	5.2
V	broj	656	12187	72	3159	82	995	23	211	4	34	837	16586
F00-F99	%	3.2	9.1	0.7	5.9	0.8	1.4	5.8	5.9	1.2	1.2	2.0	6.3
VI	broj	1463	12074	238	2603	344	2152	12	98	8	80	2065	17007
G00-G99	%	7.0	9.0	2.5	4.9	3.2	3.0	3.0	2.8	2.4	2.9	4.9	6.4
VII	broj	578	2022	6	43	12	98	0	0	0	0	596	2163
H00-H59	%	2.8	1.5	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	1.4	0.8
VIII	broj	96	560	15	67	69	428	1	3	1	7	182	1065
H60-H95	%	0.5	0.4	0.2	0.1	0.6	0.6	0.3	0.1	0.3	0.3	0.4	0.4
IX	broj	1765	12793	1285	7386	1949	14322	138	1271	118	946	5255	36718
I00-I99	%	8.5	9.6	13.2	13.9	18.3	19.9	34.6	35.7	35.9	33.9	12.6	13.8
X	broj	1231	9990	1335	8446	1362	9522	64	577	47	454	4039	28989
J00-J99	%	5.9	7.5	13.8	15.9	12.8	13.3	16.0	16.2	14.3	16.3	9.6	10.9
XI	broj	1880	9821	1787	6838	1554	9981	29	230	4	41	5254	26911
K00-K93	%	9.0	7.3	18.4	12.8	14.6	13.9	7.3	6.5	1.2	1.5	12.5	10.1
XII	broj	617	2733	156	572	180	1215	2	12	7	59	962	4591
L00-L99	%	3.0	2.0	1.6	1.1	1.7	1.7	0.5	0.3	2.1	2.1	2.3	1.7
XIII	broj	678	7627	185	1450	279	2427	28	316	4	26	1174	11846
M00-M99	%	3.3	5.7	1.9	2.7	2.6	3.4	7.0	8.9	1.2	0.9	2.8	4.5
XIV	broj	2178	15074	642	2360	552	2580	20	145	6	34	3398	20193
N00-N99	%	10.5	11.3	6.6	4.4	5.2	3.6	5.0	4.1	1.8	1.2	8.1	7.6
XV	broj	393	1430	974	4781	933	5210	0	0	0	0	2300	11421
O00-O99	%	1.9	1.1	10.0	9.0	8.8	7.3	0.0	0.0	0.0	0.0	5.5	4.3
XVI	broj	24	60	9	45	11	31	0	0	0	0	44	136
P00-P96	%	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1
XVII	broj	124	414	4	7	7	24	0	0	0	0	135	445
Q00-Q99	%	0.6	0.3	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.2
XVIII	broj	1640	8557	513	2116	562	2260	9	79	2	17	2726	13029
R00-R99	%	7.9	6.4	5.3	4.0	5.3	3.1	2.3	2.2	0.6	0.6	6.5	4.9
XIX	broj	1230	9823	457	4055	418	3266	13	140	9	117	2127	17401
S00-T98	%	5.9	7.3	4.7	7.6	3.9	4.5	3.3	3.9	2.7	4.2	5.1	6.6
XX	broj	86	522	28	60	47	166	0	0	1	20	162	768
V01-Y98	%	0.4	0.4	0.3	0.1	0.4	0.2	0.0	0.0	0.3	0.7	0.4	0.3
XXI	broj	1047	8281	100	448	315	1579	2	29	1	7	1465	10344
Z00-Z99	%	5.0	6.2	1.0	0.8	3.0	2.2	0.5	0.8	0.3	0.3	3.5	3.9
UKUPNO	broj	20784	133730	9700	53266	10659	71834	399	3557	329	2788	41871	265175
UKUPNO	%	100	100	100.00	100	100	100	100	100	99.84	100.00	100	100

Tabelama br. 17 i 18 prikazan je bolnički morbiditet na teritoriji Pomoravskog okruga u 2011. godini. Posmatrajući strukturu lečenih prema grupi bolesti najveći procenat u ukupnom morbiditetu prema broju bolničkih dana pripada bolestima sistema krvotoka sa 13.8% i bolestima sistema za disanje 10.9 %, a zatim bolestima sistema za varenje 10.1%, bolestima mokraćno-polnog sistema 7.6%, povredama i trovanjima 6,6% i malignim oboljenjima 6.5%.

Grafikon br. 4 Procentualna struktura bolesnika i bolničkih dana prema grupama bolesti po MKB X u bolnicama Pomoravskog okruga u 2011. godini

Posmatrajući strukturu lečenih po dobnim grupacijama i grupama bolesti može se uočiti da je grupa predškolske dece u najvećem procentu bolnički lečena od bolesti organa za disanje (J00-J99) 31,63%, organa za varenje (K00-K93) 18,76% i nedovoljno definisanih simptoma i stanja 14,82%. Školska deca i omladina su najčešće lečeni od bolesti organa za varenje 20,56%, nedovoljno definisanih simptoma i stanja 16,85%, i bolesti organa za disanje 13,24%. Mlađe radno aktivno stanovništvo od 19-44 godina najčešće je u bolnicama boravilo zbog trudnoće i rađanja 27,13%, zatim mokraćno polnih bolesti 9,60%, i bolesti organa za varenje 8,50%, a stanovništvo od 45-64 godina, zbog malignih bolesti 15,77% i bolesti kardiovaskularnog sistema (I00-I99) 14,32%. Populacija preko 65 godina u 21,00% slučajeva je bolnički lečena od bolesti kardiovaskularnog sistema. U skoro podjednakim procentima sa oko 11% slede bolesti krvotoka, organa za varenje i maligna oboljenja.

Tab. 18 Struktura lečenih po dobnim grupacijama i grupama bolesti u 2011. godini u bolnicama Pomoravskog okruga

GRUPA BOLESTI		0 до 06		07 до 18		19 до 44		45 до 64		преко 65	
		Број	%	Број	%	Број	%	Број	%	Број	%
I	A00 - B99	469	13.29	340	9.02	84	1.04	102	0.89	113	0.75
II	C00 – C97	2	0.06	6	0.16	235	2.90	1806	15.77	1666	11.10
	D10 – D36	11	0.31	87	2.31	648	8.00	638	5.57	429	2.86
	D37 – D48	0	0.00	1	0.03	18	0.22	86	0.75	98	0.65
III	D50 – D89	15	0.43	23	0.61	123	1.52	104	0.91	296	1.97
IV	E00 - E90	27	0.77	117	3.10	158	1.95	697	6.09	751	5.00
V	F00 – F99	2	0.06	28	0.74	274	3.38	385	3.36	148	0.99
VI	G00 – G99	53	1.50	140	3.71	305	3.76	678	5.92	889	5.92
VII	H00 – H59	4	0.11	16	0.42	40	0.49	156	1.36	380	2.53
VIII	H60 – H95	97	2.75	20	0.53	13	0.16	26	0.23	26	0.17
IX	I00 – I99	21	0.60	124	3.29	307	3.79	1640	14.32	3153	21.00
X	J00 – J99	1116	31.63	499	13.24	247	3.05	656	5.73	1521	10.13
XI	K00 – K93	662	18.76	775	20.56	689	8.50	1338	11.68	1790	11.92
XII	L00 – L99	82	2.32	132	3.50	296	3.65	210	1.83	242	1.61
XIII	M00–M99	6	0.17	69	1.83	134	1.65	457	3.99	508	3.38
XIV	N00 – N99	151	4.28	284	7.54	778	9.60	980	8.56	1205	8.03
XV	O00 – O99	2	0.06	91	2.41	2198	27.13	8	0.07	1	0.01
XVI	P00 – P96	27	0.77	1	0.03	16	0.20	0	0.00	0	0.00
XVII	Q00–Q99	84	2.38	37	0.98	9	0.11	5	0.04	0	0.00
XVIII	R00 – R99	523	14.82	635	16.85	371	4.58	549	4.79	648	4.32
XIX	S00 – T98	131	3.71	233	6.18	457	5.64	533	4.65	773	5.15
XX	V01 – Y98	25	0.71	37	0.98	42	0.52	42	0.37	16	0.11
XXI	Z00 – Z99	18	0.51	74	1.96	660	8.15	355	3.10	358	2.38

4. ŽIVOTNA SREDINA

Prikaz podataka o stanju životne sredine odnosi se samo na snabdevanje stanovništva i ispitivanje higijenske ispravnosti vode za piće. Svi gradski, seoski i javni vodovodi na teritoriji Pomoravskog okruga su pod stalnim nadzorom i kontrolom Zavoda za javno zdravlje Ćuprija. To podrazumeva uzorkovanje, analizu (hemijsku i bakteriološku), stalan higijensko-sanitarni nadzor sa lokalnom sanitarnom inspekcijom, kao što je i predviđeno u 2011. godini Programom zaštite stanovništva od zaraznih bolesti.

Stanovnici okruga snabdevaju se vodom iz 9 gradskih vodovoda odnosno izvorišta, na koje je priključeno 82,4% gradskog stanovništva. Dezinfekcija i ispitivanje higijenske ispravnosti vrši se redovno (tabela br. 20).

Tab. br. 19 Snabdevanje vodom u gradskim naseljima u 2011. godini

Redni broj	OPŠTINA	Broj vodovoda	Broj stanovnika	% stanovnika priključenih na vodovod	STANJE VODOVODA					Ispitivanje higijenske ispravnosti vode		
					Priključivanje	Dezinfekcija			Zaštitne zone	Redovno	Povremeno	Ne
						Redovno	Povremeno	Ne				
1	ĆUPRIJA	3	20585	90.6	NE	DA	----	----	DA	DA	----	----
2	JAGODINA	1	35589	93.2	DA	DA	----	----	DA	DA	----	----
3	PARAĆIN	2	45000	90	NE	DA	----	----	DA	DA	----	----
4	SVILAJNAC	1	9395	81,2	NE	DA	----	----	DA	DA	----	----
5	DESPOTOVAC	1	6728	89,9	NE	DA	----	----	DA	DA	----	----
6	REKOVAC	1	1499	50	NE	DA	----	----	DA	DA	----	----
UKUPNO :		9	118796	82,4	----	----	----	----	----	----	----	----

U 2011. godini uzeto je ukupno 1629 uzoraka vode iz gradskih vodovoda od kojih je 53 uzorka ili 3,25% bilo bakteriološki neispravno a hemijski 16 ili 0,98%. Uzročnici bakteriološke neispravnosti najčešće su bili Citobacter i AMB, a hemijske povećana mutnoća.

Tab. br. 20 Rezultati ispitivanja higijenske ispravnosti vode za piće iz gradskih vodovoda u 2011. godini

Redni broj	VODOVOD GRAD	BAKTERIOLOŠKI PREGLED					FIZIČKO -HEMIJSKI PREGLED			
		Broj uzetih uzoraka	Neispravnih		Uzrok neispravnosti	Broj uzetih uzoraka	Neispravnih		Uzrok neispravnosti	
			Broj	%			Broj	%		
1	ĆUPRIJA	212	9	4.25	AMB, klebsiella	212	14	6.60	Pov.mutnoća	
2	JAGODINA	518	20	3.86	AMB, citobacter, strept.	518	0	0.00		
3	PARAĆIN	613	8	1.31	koliformne bakt., AMB	613	1	0.16	Nitrati	
4	SVILAJNAC	216	7	3.24	AMB, citobacter	216	0	0.00		
5	DESPOTOVAC	34	4	11.76	AMB, citobacter	34	0	0.00		
6	REKOVAC	36	2	5.56	Streptokoke	36	1	2.78	Nitriti	
UKUPNO :		1629	53	3.25		1629	16	0.98		

Na teritoriji Pomoravskog okruga ima 205 seoskih naselja ili 163146 stanovnika od kojih je svega 24,25 % priključeno na seoske vodovode kojih ima 32. Tokom 2011. godine uzeto je 388 uzorka radi ispitivanja higijenske ispravnosti od kojih je 44,01% bilo bakteriološki a 19,67% hemijski neispravno.

Tab. br. 21 Centralni način snabdevanja vodom seoskih naselja u 2011. godini

Redni broj	OPŠTINA	Broj naselja	Broj stanovnika	Broj vodovoda	Broj otvorenih kartona	% priključenih na vodovod	STANJE VODOVODA					Ispitivanje higijenske ispravnosti vode		
							Priključenje	Dezinfekcija			Zaštitne zone	Redovno	Povremeno	Ne
								Redovno	Povremeno	Ne				
1	ČUPRIJA	19	17380	3	3	46.7	NE	DA	----	----	DA	DA	----	----
2	JAGODINA	16	39666	28	0	8.4	NE	DA	----	----	DA	DA	---	----
3	PARAČIN	43	38552	6	6	20.4	NE	DA	----	----	DA	DA	----	----
4	SVILAJNAC	22	23514	3	3	3.9	NE	DA	----	----	DA	DA	----	----
5	DESPOTOVAC	30	27006	11	11	41.8	NE	DA	----	----	DA	----	DA	----
6	REKOVAC	32	15512	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----
UKUPNO :		205	163146	32	32	24.25	----	----	----	----	----	----	----	----

Tabela br. 22 Rezultati ispitivanja higijenske ispravnosti vode za piće iz seoskih vodovoda u 2011. godini

Redni broj	OPŠTINA	BAKTERIOLOŠKI PREGLED				FIZIČKO-HEMIJSKI PREGLED			
		Broj uzetih uzoraka	Neispravnih		Uzrok neispravnosti	Broj uzetih uzoraka	Neispravnih		Uzrok neispravnosti
			Broj	%			Broj	%	
1	ČUPRIJA	72	4	5,56		96	2	2,08	Nitrati, mutnoća
2	JAGODINA	223	165	73,99	koliformne fekalne	223	67	30,04	mutnoca,elektroprovodljivost
3	PARAČIN	0	0	0,00		0	0	0,00	
4	SVILAJNAC	63	1	1,59	E.coli	24	1	4,17	Pvečani nitrati
5	DESPOTOVAC	30	1	3,33		18	1	5,56	Mutnoća
6	REKOVAC	0	0	0,00		0	0	0,00	
UKUPNO :		388	171	44,07		361	71	19,67	

Na teritoriji okruga postoji 601 javni vodni objekat iz kojih koristi vodu 60,3 % stanovnika i koji se redovno ispituju na higijensku ispravnost (tabela 24).

Tab. br. 23 Lokalni način snabdevanja vodom za piće iz javnih vodnih objekata u 2011. godini

Redni broj	OPŠTINA	Broj naselja	Broj stanovnika	Broj vodnih objekata	Broj vodnih objekata uvedenih u kartoteku	% stanovnika koji koriste vodu iz ovih vodnih objekata	STANJE VODNOG OBJEKTA		ISPITIVANJE HIGIJENSKE ISPRAVNOSTI VODE		
							Zadovoljava	Nezadovoljava	Redovno	Povremeno	Ne
1	ČUPRIJA	19	38747	94	57	50.04	----	NE	DA	----	----
2	JAGODINA	59	77226	432	78	50.35	----	NE	DA	----	----
3	PARAČIN	43	64119	124	63	59.34	----	NE	DA	----	----
4	SVILAJNAC	22	33136	88	45	91.66	----	NE	DA	----	----
5	DESPOTOVAC	30	33869	112	54	48.37	----	NE	DA	----	----
6	REKOVAC	32	17001	51	32	95.64	----	NE	DA	----	----
UKUPNO :		205	264108	601	329	60.33	----	----	----	----	----

Tabela br. 24 Rezultati ispitivanja higijenske ispravnosti vode za piće iz javnih vodnih objekata u 2011. godini

Redni broj	OPŠTINA	BAKTERIOLOŠKI PREGLED				FIZIČKO-HEMIJSKI PREGLED			
		Broj uzetih uzoraka	Neispravnih		Uzrok neispravnosti	Broj uzetih uzoraka	Neispravnih		Uzrok neispravnosti
			Broj	%			Broj	%	
1	ČUPRIJA	240	8	3,33	Klebs.E.coli Enterobacter	240	3	1,25	Pov.mutnoća
2	JAGODINA	124	12	9,68	koliformne fekalne	262	7	2,67	elektroprovodljivost
3	PARAČIN	328	14	4,27	E.coli Enterobacter	328	6	1,83	Mutnoća
4	SVILAJNAC	190	7	3,68	E.coli Enterobacter	190	2	1,05	Pov.mutnoća i nitriti
5	DESPOTOVAC	110	7	6,36	E.coli Enterobacter	110	2	1,82	Mutnoća
6	REKOVAC	27	5	18,52	E.coli Enterobacter	27	0	0,00	Pov.nitriti ,Fe
UKUPNO :		1019	53	5,79		1157	20	1,73	

Rezultati ispitivanja higijenske ispravnosti vode za piće iz javnih vodnih objekata pokazuju da je od 1019 uzetih uzoraka 53 ili 5,79% bakteriološki neispravno , a 20 uzoraka ili 1,73% fizičko-hemijski neispravno. Ovi rezultati pokazuju najveću neispravnost vode iz seoskih vodovoda.

Način dispozicije otpadnih materija i voda je prikazan u sledećim tabelama:

Tabela br. 25 Centralna dispozicija otpadnih voda

Redni broj	OPŠTINA	NASELJE	K A N A L I Z A C I J A							
			DA	NE	Priključeno		Prečišćavanje otpadnih voda		Dispozicija	
					Stanovnika	%	Industrijskih	Sanitarnih	Vodotok	Ostalo
1	ČUPRIJA	----	DA	----	14980		DA	NE	DA	----
2	JAGODINA	----	DA	----	30080		DA	DA	DA	----
3	PARAČIN	----	DA	----	23040		DA	DA	----	LAGUNE
4	SVILAJNAC	----	DA	----	6720		DA	NE	----	LAGUNE
5	DESPOTOVAC	----	DA	----	6210		DA	DA	DA	----
6	REKOVAC	----	DA	----	450		DA	NE	DA	----

Tabela br. 26 Konačna dispozicija čvrstih otpadnih materija- Gradske deponije smeća

Redni broj	OPŠTINA	NASELJE	D E P O N I J A							
			Ima	Nema	Higijenska		Kontrolisano nasipanje		Tipiska vozila	
					DA	NE	DA	NE	DA	NE
1	ČUPRIJA	----	DA	----	----	NE	DA	----	DA	----
2	JAGODINA	----	DA	----	----	NE	DA	----	DA	----
3	PARAČIN	----	DA	----	----	NE	DA	----	DA	----
4	SVILAJNAC	----	DA	----	----	NE	DA	----	DA	----
5	DESPOTOVAC	----	DA	----	----	NE	DA	----	DA	----
6	REKOVAC	----	DA	----	----	NE	DA	----	DA	----

Tabela br. 27 Konačna dispozicija čvrstih otpadnih materija- Seoske deponije smeća

Redni Broj	OPŠTINA	Broj naselja	DEPONIJA		GDE SE BACA SMEĆE		
			DA	NE	Van sela	U vodotok	U dvorištu
1	ĆUPRIJA	19	----	NE	DA	DA	DA
2	JAGODINA	59	----	NE	DA	DA	DA
3	PARAĆIN	43	----	NE	DA	DA	DA
4	SVILAJNAC	22	----	NE	DA	DA	DA
5	DESPOTOVAC	30	----	NE	DA	DA	DA
6	REKOVAC	32	----	NE	DA	DA	DA

5. OBAVEZNA IMUNIZACIJA STANOVNIŠTVA

U skladu sa Programom obaveznih imunizacija stanovništva protiv određenih zaraznih bolesti u 2011. godini tabelama je prikazana vakcinoprofilaksa pojedinih grupacija stanovništva protiv dečije paralize, TBC, morbila, hemofilusa, parotita, rubeole, difterije, tetanusa, pertusisa i hepatitisa B.

Za vakcinaciju su zaduženi svi domovi zdravlja okruga u saradnji sa epidemiološkom službom Zavoda za javno zdravlje Čuprija.

Tab. br. 28 Izveštaj o obavljenoj imunizaciji protiv dečije paralize na teritoriji Pomoravskog okruga za 2011. god.

Redni br.	Opština	Vakcinacija OPV			Revakcinacija OPV								
		Br. plan.	Br. vakt.	%	u 2. godini			u 7. godini			u 14. godini		
					Br. plan.	Br. revakc.	%	Br. plan.	Br. revakc.	%	Br. plan.	Br. revakc.	%
1	Despotovac	140	140	100,00	150	150	100,00	198	190	95,96	220	200	90,91
2	Jagodina	735	711	96,73	688	679	98,69	710	705	99,30	778	750	96,40
3	Paraćin	450	450	100,00	443	429	96,84	489	477	97,55	557	549	98,56
4	Rekovac	56	56	100,00	65	59	90,77	63	62	98,41	78	75	96,15
5	Svilajnac	150	145	96,67	170	170	100,00	209	209	100,00	216	216	100,00
6	Čuprija	263	214	81,37	248	248	100,00	285	279	97,89	296	267	90,20
Ukupno okrug		1794	1716	95,65	1764	1735	98,36	1954	1922	98,36	2145	2057	95,90

Vakcinacija protiv dečije paralize realizovana je sa obuhvatom od 95,65%, revakcinacija u 2. godini sa 98,36%, u 7. sa 98,36% i u 14. godini sa 95,90%.

Tabela br 29 Izveštaj o obavljenoj imunizaciji protiv tuberkuloze na području Pomoravskog okruga za 2011. god.

Redni broj	Opština	Broj živorođenih	Broj vakcinisanih	%
1	Paraćin	526	523	99,43
2	Jagodina	776	705	90,85
3	Čuprija	390	369	94,62
Ukupno okrug		1692	1597	94,39

Imunizacija protiv tuberkuloze obavlja se u porodilištima i kako pokazuje tabela 29, 94,39% živorođene dece u 2011. godini je vakcinisano.

Tabela br. 30 Izveštaj o obavljenoj imunizaciji protiv malih boginja, zaušaka i crvenke na području Pomoravskog okruga za 2011. god.

Redni broj	Opština	Vakcinacija MMR			Revakcinacija MMR u 7. godini			Revakcinacija MMR u 12. godini		
		Broj plan.	Broj vakc.	%	Broj plan.	Broj revakc.	%	Broj plan.	Broj revakc.	%
1	Despotovac	140	140	100,00	198	190	95,96			
2	Jagodina	714	692	96,92	710	705	99,30			
3	Paraćin	442	426	96,38	489	477	97,55			
4	Rekovac	61	61	100,00	63	62	98,41			
5	Svilajnac	142	142	100,00	209	209	100,00			
6	Čuprija	285	239	83,86	285	279	97,89	5	5	100,00
Ukupno okrug		1784	1700	95,29	1954	1922	98,36	5	5	100,00

Vakcinacija MMR vakcinom realizovana je na teritoriji okruga sa 95,29%, revakcinacija u 7. godini sa 98,36% a u 12. godini sa 100% (tabela 30).

HIB vakcinacija realizovana je sa obuhvatom od 95,26% (tabela 31).

Tabela br. 31 Izveštaj o obavljenoj imunizaciji protiv bolesti koje izaziva Haemophilus influenzae tip b na području Pomoravskog okruga za 2011. god.

Redni broj	Opština	Hib vakcinacija			Vakcinisani sa tri doze	Potpuno vakc. sa dve doze	Potpuno vakc. sa jednom dozom
		Br. plan.	Br. vakc.	%			
1	Despotovac	140	140	100,00	134	4	2
2	Jagodina	735	711	96,73	711		
3	Paraćin	450	450	100,00	443	7	
4	Rekovac	56	56	100,00	56		
5	Svilajnac	150	145	96,67	145		
6	Čuprija	263	207	78,71	205		2
Ukupno okrug		1794	1709	95,26	1694	11	4

Tab. br. 32 Izveštaj o obavljenoj imunizaciji protiv difterije, tetanusa, pertusisa na teritoriji Pomoravskog okruga za 2011. godinu.

Redni br.	Opština	Vakcinacija DTP			Revakcinacija DTP u 2. godini			Revakcinacija DT u 7. godini			Revakcinacija dT u 14. godini		
		Broj plan.	Broj vakc.	%	Broj plan.	Broj revakc.	%	Broj plan.	Broj revakc.	%	Broj plan.	Broj revakc.	%
1	Despotovac	140	140	100,00	150	150	100,00	198	190	96,96	220	200	90,90
2	Jagodina	735	711	96,73	688	679	98,69	710	705	99,30	778	750	96,40
3	Paraćin	450	450	100,00	443	429	96,84	489	477	97,55	557	549	98,56
4	Rekovac	56	56	100,00	65	59	90,77	63	62	98,41	78	75	96,15
5	Svilajnac	150	145	96,67	170	170	100,00	209	209	100,00	216	216	100,00
6	Ćuprija	263	214	248,00	276	248	100,00	285	279	97,89	296	267	90,20
Ukupno okrug		1794	1716	95,65	1764	1735	98,36	1954	1922	98,36	2145	2057	95,90

Obavezna vakcinacija protiv difterije, tetanusa i pertusisa realizovana je sa obuhvatom dece od 95,65% , dok su revakcinacije u 2,7 i 12. godini realizovane sa obuhvatom 98,36% i 95,90% .Vakcinacija protiv hepatitisa B je u ukupnom procentu realizovana sa 94,31% kod dece u prvoj godini života, dok je kod onih u 12. godini taj procenat još bolji, 95,95%.(tab.33)

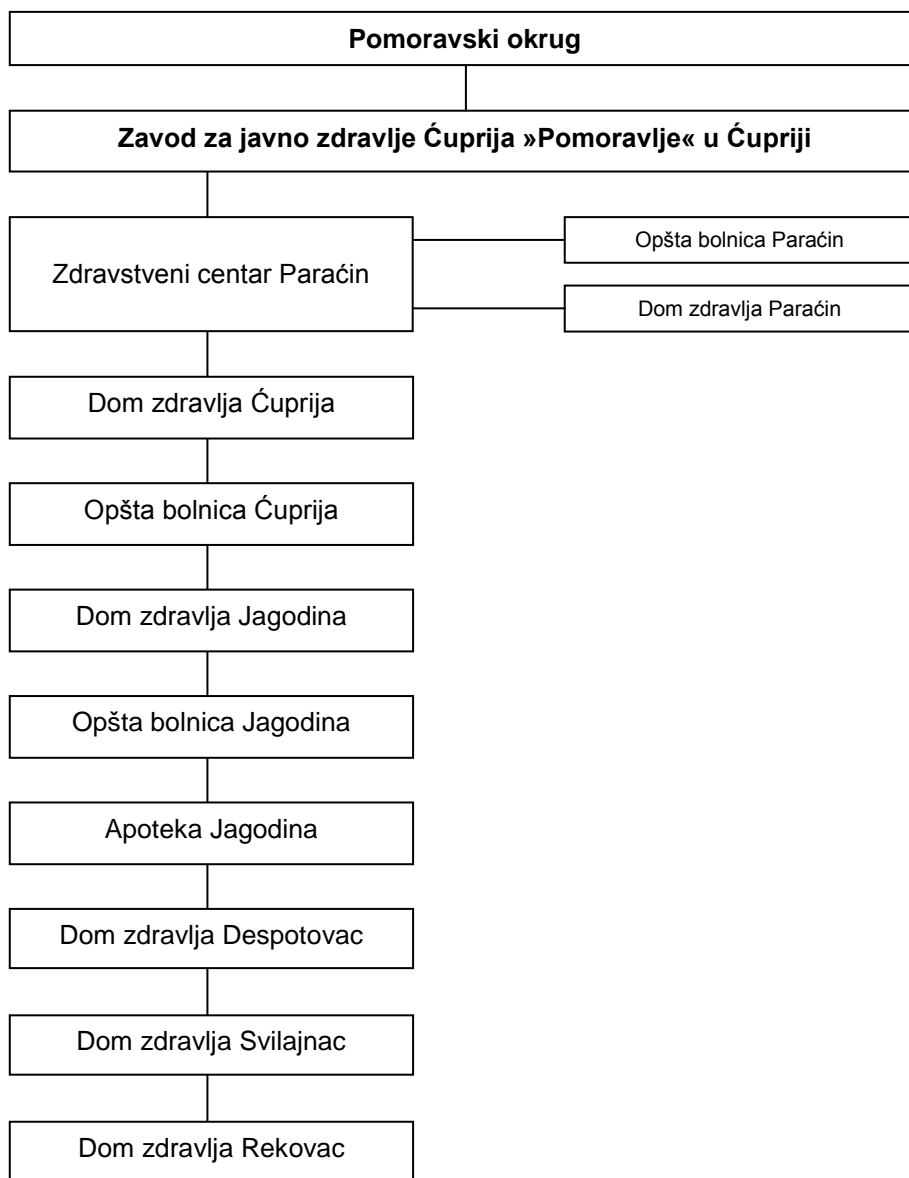
Tab. br. 33 Izveštaj o sprovedenoj imunizaciji protiv hepatitisa B na teritoriji Pomoravskog okruga u 2011. godini

Redni broj	Opština	Hep. B vakcinacija u prvoj godini sa tri doze			Vakcin. sa dve doze	Vakcin. sa jednom dozom	Hep. B vakcinacija u 12. godini sa tri doze			Vakcin. sa dve doze	Vakcin. sa jednom dozom
		Br. plan.	Br. vakc	%			Br. plan.	Br. Vakc.	%		
1	Despotovac	140	140	100,00	8		214	200	93,46	5	2
2	Jagodina	680	655	96,32	145		770	737	95,71		
3	Paraćin	447	428	95,75	19		1588	1517	95,53	71	
4	Rekovac	59	55	93,22			170	162	95,29		
5	Svilajnac	150	145	96,67			171	171	100,00		
6	Ćuprija	263	217	82,51	108	1	619	602	97,25	18	
Ukupno okrug		1739	1640	94,31	280	1	3532	3389	95,95	94	2

1. KADROVI ZAPOSLENI U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA POMORAVSKOG OKRUGA

Na teritoriji Pomoravskog okruga u 2011. godini je postojalo deset samostalnih zdravstvenih ustanova i to: jedan zdravstveni centar (u svom sastavu ima opštu bolnicu i dom zdravlja), dve opšte bolnice, pet domova zdravlja, jedna apotekarska ustanova i Zavod za javno zdravlje u Čupriji. Gerontološki centar je socijalno zdravstvena ustanova, u Jagodini.

Šema zdravstvenih ustanova u Pomoravskom okrugu

Ukupan broj zaposlenih u svim zdravstvenim ustanovama okruga je 3469 od čega je 2654 zdravstvenih radnika i saradnika ili 73%, a 815 nemedicinskih radnika ili 27%.

Broj zdravstvenih radnika sa visokom stručnom spremom je 769 ili 22%, sa višom 315 ili 9% i sa srednjom 1563 ili 45%, što pokazuje da na jednog zdravstvenog radnika sa visokom školom dolaze 2,4 sa višom i srednjom.

Broj lekara u zdravstvenim ustanovama je 628 od čega 479 specijalista ili 76.3%.

Tab. Br. 34 Zaposleni u zdravstvenim ustanovama na Pomoravskom okrugu prema stručnoj spremi u 2011 godini

r. br.	Zdravstvena ustanova	Ukupno	Zdravstveni radnici																	NEMEDICINSKI RADNICI			
			Svega	VISOKA STRUČNA SPREMA									VŠS			SSS				NIŽA STRUČNA SPREMA	SVEGA	od toga	
				Svega	od toga						stomatolozi	farmaceuti	ostalo	SVEGA	od toga		Svega	od toga				administrativni	tehnički
					opšte med.	na specijal.	specijalisti	Med.sestre-tehničari	ostali	med.sestre-tehničari					babice	ostali							
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
UKUPNO		3469	2654	769	628	89	60	479	60	42	39	315	246	69	1563	1396	64	103	7	815	359	456	
1	OB Jagodina	539	418	104	100	0	10	90	0	2	2	53	49	4	255	233	17	5	6	121	25	96	
2	OB Paraćin	354	290	78	75	1	3	71	0	1	2	34	32	2	178	166	12	0	0	64	18	46	
3	OB Čuprija	881	692	167	158	7	15	136	2	2	5	93	77	16	432	407	19	6	0	189	58	131	
4	DZ Despotovac	223	171	52	39	7	3	29	8	1	4	12	10	2	107	84	0	23	0	52	14	38	
5	DZ Jagodina	355	295	106	84	27	9	48	13	2	7	44	24	20	145	115	9	21	0	60	27	33	
6	DZ Paraćin	271	214	85	59	9	5	45	15	8	3	22	21	1	107	97	0	10	0	57	27	30	
7	DZ Rekovac	87	67	17	15	8	2	5	2	0	0	6	6	0	44	36	2	6	0	20	6	14	
8	DZ Svilajnac	235	186	52	40	7	3	30	6	5	1	13	8	5	121	101	5	15	0	49	43	6	
9	DZ Čuprija	300	222	71	45	11	10	24	14	6	6	28	18	10	122	118	0	4	1	78	35	43	
10	ZZJZ "Pomoravlje"	67	53	21	11	11	0	0	0	1	9	7	0	7	25	23	0	2	0	14	10	4	
11	Apotekarska ustanova Jagodina	40	25	14	0	0	0	0	0	14		0	0	0	11	0	0	11	0	15	9	6	
12	Gerontološki centar	117	21	2	2	1	0	1	0	0		3	1	2	16	16	0	0	0	96	87	9	

6.1. Zaposleni u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

Tabela br. 35 Zaposleni u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na teritoriji Pomoravskog okruga prema stručnoj spremi u 2011. godini

r. br.	ZDRAVSTVENA USTANOVA	UKUPNO	ZDRAVSTVENI RADNICI																	NEMEDICINSKI RADNICI			
			SVEGA	VISOKA STRUČNA SPREMA									VIŠA STRUČNA SPREMA			SREDNJA STRUČNA SPREMA				NIŽA STRUČNA SPREMA	SVEGA	od toga	
				SVEGA	SVEGA	od toga						SVEGA	od toga		SVEGA	od toga			administrativni			tehnički	
						specijalisti	na specijalizaciji	opšte mediciner	stomatolozi	farmaceuti	ostalo		med. sestre - tehničari	ostali		med. sestre - tehničari	babice	ostali					
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
	UKUPNO	1471	1155	383	282	181	32	69	58	22	21	125	74	51	646	418	16	212	1	316	152	164	
1	Dom zdravlja Paraćin	271	214	85	59	45	5	9	15	8	3	22	21	1	107	79		28		57	27	30	
2	Dom zdravlja Čuprija	300	222	71	45	24	10	11	14	6	6	28	14	14	122	81		41	1	78	35	43	
3	Dom zdravlja Jagodina	355	295	106	84	48	9	27	13	2	7	44	22	22	145	75	9	61		60	27	33	
4	Dom zdravlja Despotova	223	171	52	39	29	3	7	8	1	4	12	8	4	107	69		38		52	14	38	
5	Dom zdravlja Rekovac	87	67	17	15	5	2	8	2			6	4	2	44	31	2	11		20	6	14	
6	Dom zdravlja Svilajnac	235	186	52	40	30	3	7	6	5	1	13	5	8	121	83	5	33		49	43	6	

6.2. Zaposleni u bolnicama

Tab. br. 36 Zaposleni u bolnicama u Pomoravskom okrugu prema stručnoj spremi u 2011. godini

r. br.	Zdravstvena ustanova	Ukupno	Zdravstveni radnici																NEMEDICINSKI				
			Svega	VISOKA STRUČNA SPREMA									VŠS			SSS				NIŽA STRUČNA SPREMA	SVEGA	od toga	
				Svega	od toga								SVEGA	od toga		Svega	od toga					administrativni	tehnički
					Svega	lekari			stomatolozi	farmaceuti	ostalo	Med.sestre-tehničari		ostali	med.sestre-tehničari		babice	ostali					
specijalisti	na specijalizaciji	opštem medicine																					
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
UKUPNO		1774	1400	349	333	297	28	8	2	5	9	180	158	22	865	806	48	11	6	374	101	273	
1	Bolnica Paraćin	354	290	78	75	71	3	1		1	2	34	32	2	178	166	12			64	18	46	
2	Bolnica Čuprija	881	692	167	158	136	15	7	2	2	5	93	77	16	432	407	19	6		189	58	131	
3	Bolnica Jagodina	539	418	104	100	90	10				2	53	49	4	255	233	17	5	6	121	25	96	

U tri bolnice Pomoravskog okruga ima 1774 zaposlenih od kojih su 1400 zdravstveni radnici ili 78,9%, lekara je 349 od čega 333 specijalista ili 95.4%, a medicinskih radnika sa srednjom i višom stručnom spremom 986 a to je 2,8 po lekaru.

2. Korišćenje i rad ustanova primarne zdravstvene zaštite

Primarnu zdravstvenu zaštitu stanovništvu Pomoravskog okruga pružaju šest domova zdravlja u Čupriji, Jagodini, Paraćinu, Svilajncu, Despotovacu i Rekovcu.

Ukupan broj zaposlenih u ovim ustanovama u 2011. godini bio je 1471 od čega je 282 lekara (181 specijalista ili 64,2%), 125 tehničara sa višom i 646 sa srednjom stručnom spremom. (tab. br. 1). Nemedicinskih radnika je ukupno 316 ili 21,5% od ukupnog broja zaposlenih što je nešto iznad propisanih normativa prema Pravilniku (do 15%).

Broj korisnika primarne zdravstvene zaštite na teritoriji Pomoravskog okruga prema proceni Republičkog zavoda za statistiku za 2010. godinu je 220640 (sa raseljenim licima) što je 782 korisnika po jednom lekaru. Broj medicinskih tehničara po lekaru je 2,8.

Detaljnije će korišćenje i rad ustanova primarne zdravstvene zaštite biti prikazano kroz pojedine službe primarne zdravstvene zaštite i to službe opšte medicine, službe za zdravstvenu zaštitu žena, službe za zdravstvenu zaštitu dece i školske dece, službe medicine rada i stomatološke službe.

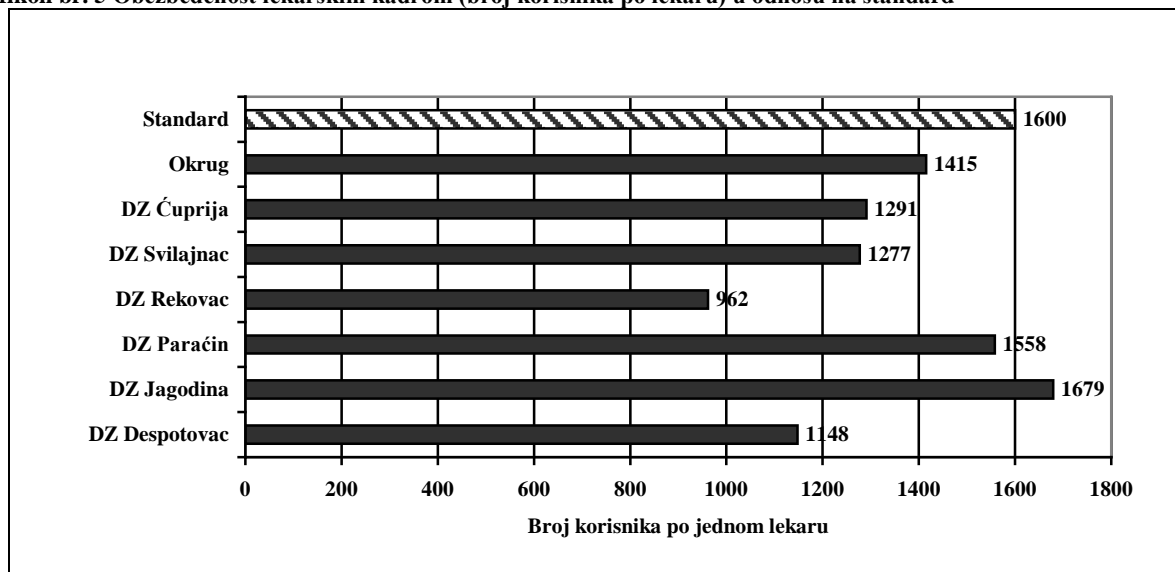
7.1. Opšta medicina

U službama zdravstvene zaštite odraslog stanovništva u šest domova zdravlja Pomoravskog okruga radilo je u 2011. god ukupno 125 lekara, od čega 67 ili 53,6% specijalista opšte medicine i 221 tehničar što je 1,8 tehničara po lekaru što je iznad predviđenog normativa (1:1). U skladu sa standardom Pravilnika o bližim uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti (« Sl. Glasnik» br.79/11), svi domovi zdravlja imaju više lekara od broja predviđenog standardom ukupno 18. Medicinskih tehničara ima u znatno većem broju od standarda čak 97 u svim domovima zdravlja. Služba opšte medicine Doma zdravlja u Jagodini ima najveći broj korisnika po jednom lekaru 1679, a najmanji broj korisnika po lekaru je u Domu zdravlja Rekovac 962, što je znatno ispod standarda. Prosečan broj korisnika po lekaru u službama opšte medicine na teritoriji celog okruga je 1415 (tabela 2.), što je nešto ispod standarda koji propisuje Pravilnik o bližim uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti (**1600 odraslih stanovnika-korisnika po 1 lekaru**).

Tabela br. 37 Kadar i korisnici u službama zdravstvene zaštite odraslog stanovništva

Zdravstvene ustanove	Lekari						Medicinski tehničari				Broj tehničara po jednom lekaru	Broj korisnika (19 godina i više)	Broj korisnika po jednom lekaru
	Normativ	Ukupno	Opšte medicine	Na specijalizaciji	Specijalisti		Normativ	Ukupno	Sa višom	Sa srednjom			
					Br.	%							
DZ Despotovac	13	16	6	3	7	43.8	14	33	3	30	2.1	18375	1148
DZ Jagodina	34	35	15	2	18	51.4	40	46	2	44	1.3	58761	1679
DZ Paraćin	26	29	9	0	20	69.0	31	43	1	42	1.5	45170	1558
DZ Rekovac	7	10	8	2	0	0.0	8	14	0	14	1.4	9620	962
DZ Svilajnac	12	15	4	1	10	66.7	13	30	1	29	2.0	19162	1277
DZ Čuprija	15	20	4	4	12	60.0	18	55	7	48	2.8	25825	1291
OKRUG	107	125	46	12	67	53.6	124	221	14	207	1.8	176913	1415

Grafikon br. 5 Obezbeđenost lecarskim kadrom (broj korisnika po lekaru) u odnosu na standard

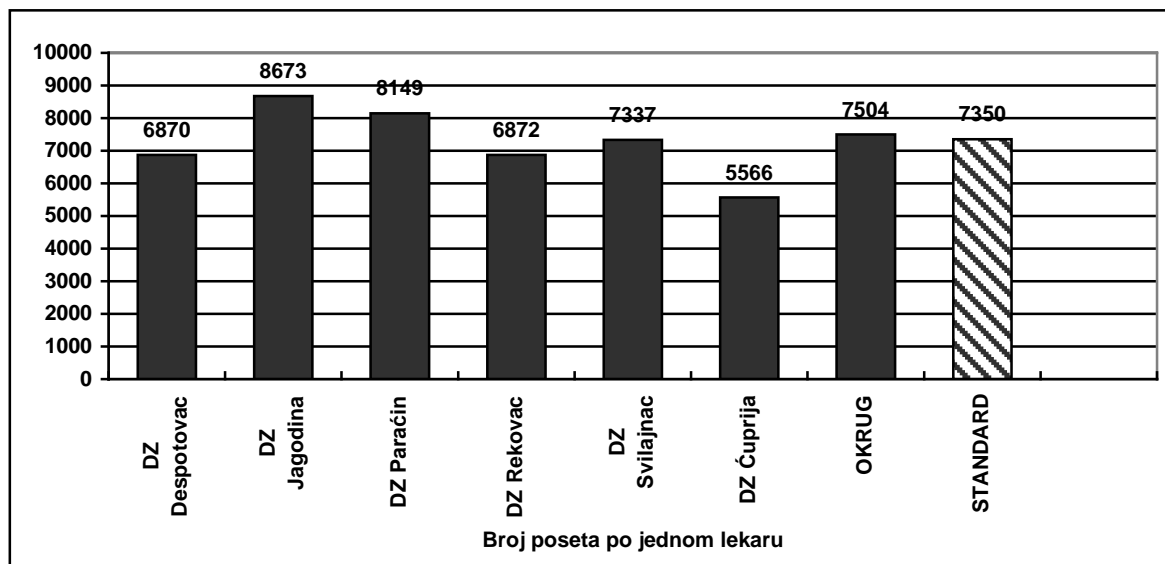

Ukupan broj poseta lekarima u službama zdravstvene zaštite odraslog stanovništva okruga u 2011. godini je bio 945474 što je 7564 poseta po jednom lekaru (**standard 7350 poseta**) i 5,3 poseta po jednom korisniku. Najveći broj poseta po lekaru 8673 je u Domu zdravlja Jagodina, a najmanje u DZ Čuprija 5845 po lekaru. Zdravstvenu zaštitu najviše koriste korisnici DZ Rekovac 7,1 poseta lekaru po jednom korisniku, a najmanje korisnici doma zdravlja Čuprija 4,5 poseta po korisniku u 2011. godini (tabela 3). Broj poseta radi preventivnih pregleda je 21241 što je svega 2,6% od ukupnog broja poseta lekaru na nivou okruga (u 2010. je bilo 2,1%)..

Tabela br. 38 Posete – korišćenje službe za zdravstvenu zaštitu odraslog stanovništva.

Zdravstvene ustanove	Posete							Broj lekara	Broj poseta po jednom lekaru	Broj poseta po jednom korisniku	Broj korisnika (19 godina i više)
	U ordinaciji kod lekara			Kućne		Radi preventivnih pregleda	Svega poseta lekara				
	Ukupno	Od toga prve	Ostalih med. radnika	Lekara	Ostalih med. radnika						
DZ Despotovac	104470	28551	47748	2344	2835	3102	109916	16	6870	6.0	18375
DZ Jagodina	295552	84421	166004	3301	22669	4716	303569	35	8673	5.2	58761
DZ Paraćin	227596	51225	119784	3123	3080	5608	236327	29	8149	5.2	45170
DZ Rekovac	64930	21644	55796	1622	8195	2169	68721	10	6872	7.1	9620
DZ Svilajnac	96392	25368	63933	5766	460	7890	110048	15	7337	5.7	19162
DZ Čuprija	113407	21771	47009	2730	2195	756	116893	20	5845	4.5	25825
OKRUG	902347	232980	500274	18886	39434	24241	945474	125	7564	5.3	176913

Grafikon br. 6 Broj poseta po lekaru u 2011. godini u za zdravstvenu zaštitu odraslog stanovništva u odnosu na standard-mere izvršenja

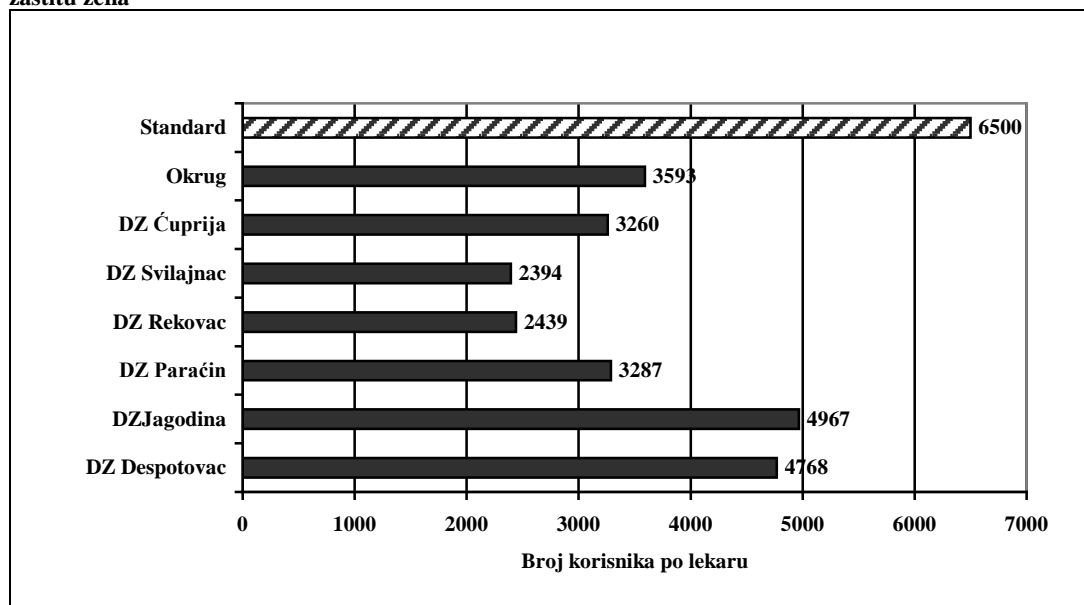
- Služba za zdravstvenu zaštitu žena -

U službama za zdravstvenu zaštitu žena tokom 2011. godine radilo je 24 lekara i 30 tehničara ili 1,4 po lekaru. Broj korisnika po 1 lekaru je 3743, pa se može reći da je obezbeđenost lekarima izuzetno dobra u svim opštinama (**standard 6500 žena po lekaru**), Najmanji broj korisnika po lekaru je u domovima zdravlja Svilajnac 2394 i Rekovac 2439. Posmatrajući broj lekara i tehničara u odnosu na normativ prema Pravilniku, u višku su lekari u Rekovcu i Jagodini 1, u Svilajncu 2 a u Paraćinu 3. Medicinskih sestara je više od propisanog normativa ukupno 11.

Tabela br. 39 Kadar i korisnici u Službi zdravstvene zaštite žene

Zdravstvene ustanove	Lekari						Medicinski tehničari				Broj tehničara po jednom lekaru	Broj korisnika (žene 15 godina i više)	Broj korisnika po jednom lekaru
	Normativ	Ukupno	Opšte medicine	Na specijalizaciji	Specijalisti		Normativ	Ukupno	Sa višom	Sa srednjom			
					Br.	%							
DZ Despotovac	2	2			2	100.0	2	2		2	1.0	9535	4768
DZ Jagodina	5	6		2	4	66.7	6	8	2	6	1.3	29799	4967
DZ Paraćin	4	7		1	6	85.7	5	6	1	5	0.9	23009	3287
DZ Rekovac	1	2			2	100.0	1	2		2	1.0	4878	2439
DZ Svilajnac	2	4			4	100.0	2	6		6	1.5	9576	2394
DZ Čuprija	3	3		2	1	33.3	3	6	4	2	2.0	13040	4347
OKRUG	17	24	0	5	19	79.2	19	30	7	23	1.3	89837	3743

Grafikon br. 7 Obezbeđenost lekarskim kadrom (broj korisnika po lekaru) u odnosu na standard u službama za zdravstvenu zaštitu žena

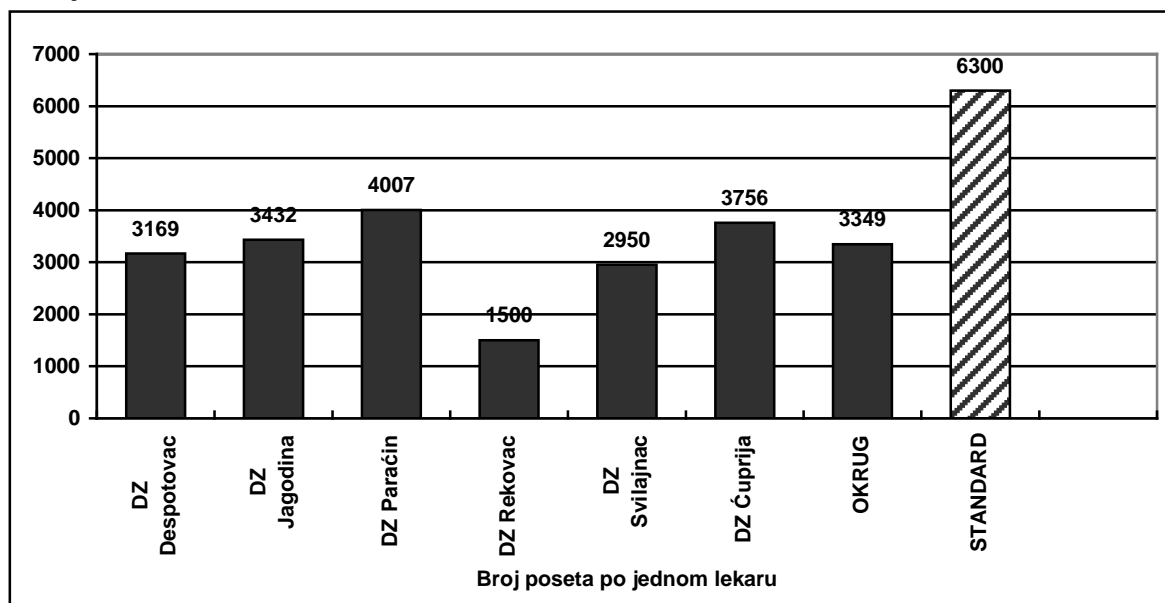

Broj poseta po lekaru u 2011. godini se kreće od 1500 u Rekovcu do 4007 u Paraćinu, prosek na nivou okruga je 3349 poseta što je znatno ispod standarda (**standard 6300 poseta**). Broj poseta po jednom korisniku se u 2011. godini kretao od 0,8 u Svilajncu, do 1,6 u Rekovcu (tab. 7), što pokazuje da žene nedovoljno koriste ovu vrstu zdravstvene zaštite u domovima zdravlja, trudnica je sve manje iz godine u godinu, a sve više se koristi privatna lekarska praksa. Broj sistematskih pregleda iznosi 15177 za ceo okrug a broj korisnica je 89837 iz čega proističe da je 16,9% korisnica obavilo sistematski pregled što je 4% manje nego prethodne godine.

Tabela br. 40 Posete – korišćenje Službe za zdravstvenu zaštitu žena

Zdravstvene ustanove	Posete								Broj lekara	Broj poseta po jednom lekaru	Broj poseta po jednom korisniku
	Ukupno poseta kod lekara	Posete u savetovalištu	Radi sistem.preg.	Radi kontrolnih pregleda	U ordinaciji kod lekara			Broj lekara			
					Ukupno	Od toga prve	Ostalih med. radnika				
DZ Despotovac	6337	511	1880	318	3628	1871	518	2	3169	1,5	
DZ Jagodina	20589	283	4764	234	15308	8198	3810	6	3432	1,4	
DZ Paraćin	24042	543	4348	7094	12057	4963	3074	6	4007	1,0	
DZ Rekovac	3000	34	435	24	2507	1251	300	2	1500	1,6	
DZ Svilajnac	11800	363	2781	1300	7356	2376	1934	4	2950	0,8	
DZ Ćuprija	11267	586	969	3587	6125	2538	683	3	3756	1,2	
OKRUG:	77035	2320	15177	12557	46981	21197	10319	23	3349	1,2	

Grafikon br. 8 Broj poseta po lekaru u 2011. godini u Službi za zdravstvenu zaštitu žena u odnosu na standard-mere izvršenja

- Služba za zdravstvenu zaštitu dece -

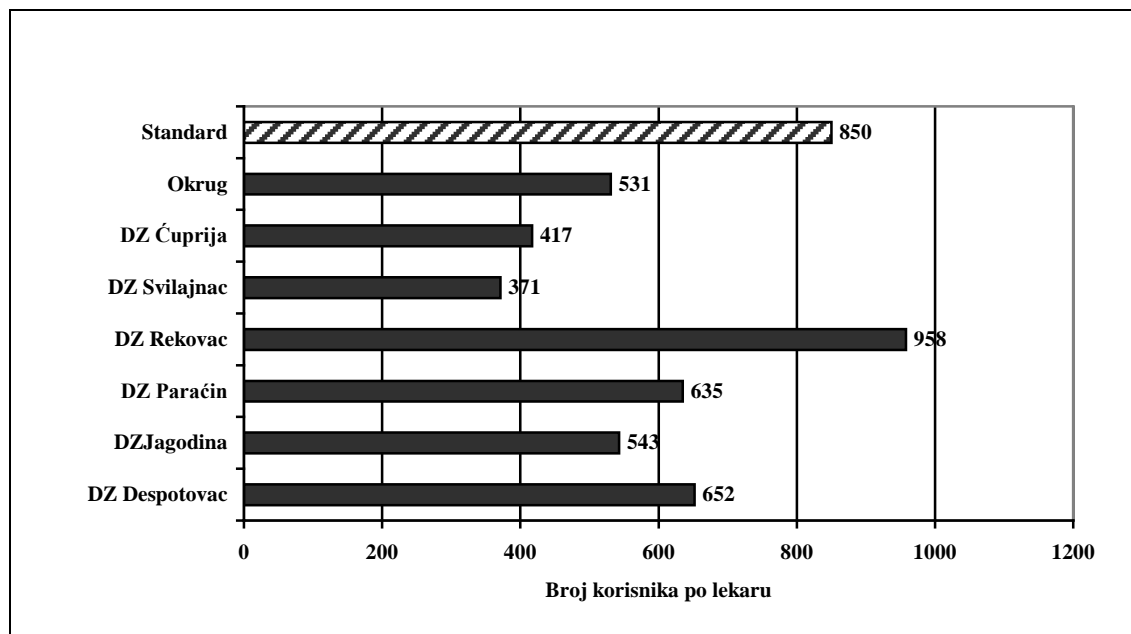
U službama za zdravstvenu zaštitu dece u 2011. godini radilo je 27,5 lekara od čega je 89% specijalista pedijatrije i 42 tehničara ili 1,7 tehničara po lekaru. U domu zdravlja Rekovac postoji 1 lekar specijalista pedijatrije koji radi i u zdravstvenoj zaštiti predškolske i školske dece pa se zato prikazuje po pola u obe službe. Ukupan broj lekara je veći za 5, 5 u odnosu na normativ za okrug, a medicinskih sestara 12.

Broj korisnika po 1 lekaru je 531 na teritoriji okruga a gledajući po opštinama broj korisnika po lekaru se kreće od 417 u Čupriji do 958 u Rekovcu.(tab. 8), što pokazuje dobru obezbeđenost lekarima. (Prema Pravilniku o uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti, **850 dece**- korisnika po **1 lekaru**).

Tabela br. 41 Kadar i korisnici u Službi zdravstvene zaštite dece

Zdravstvene ustanove	Lekari						Medicinski tehničari				Broj tehničara po jednom lekaru	Broj korisnika (deca 0-6 god.)	Broj korisnika po jednom lekaru
	Normativ	Ukupno	Opšte medicine	Na specijalizaciji	Specijalisti		Normativ	Ukupno	Sa višom	Sa srednjom			
					Br.	%							
DZ Despotovac	2	2			2	100.0	3	4	1	3	2.0	1304	652
DZ Jagodina	8	10		2	8	80.0	11	13	2	11	1.3	5432	543
DZ Paraćin	5	6			6	100.0	7	7		7	1.2	3811	635
DZ Rekovac	1	0.5			0.5	100.0	1	1		2	2.0	479	958
DZ Svilajnac	3	4		1	3	75.0	4	5	1	4	1.3	1482	371
DZ Čuprija	3	5			5	100.0	4	12	2	10	2.4	2086	417
OKRUG	22	27.5	0	3	24.5	89.1	30	42	6	37	1.5	14594	531

Grafikon br. 9 Obezbeđenost lekarskim kadrom (broj korisnika po lekaru) u odnosu na standard u službama za zdravstvenu zaštitu dece

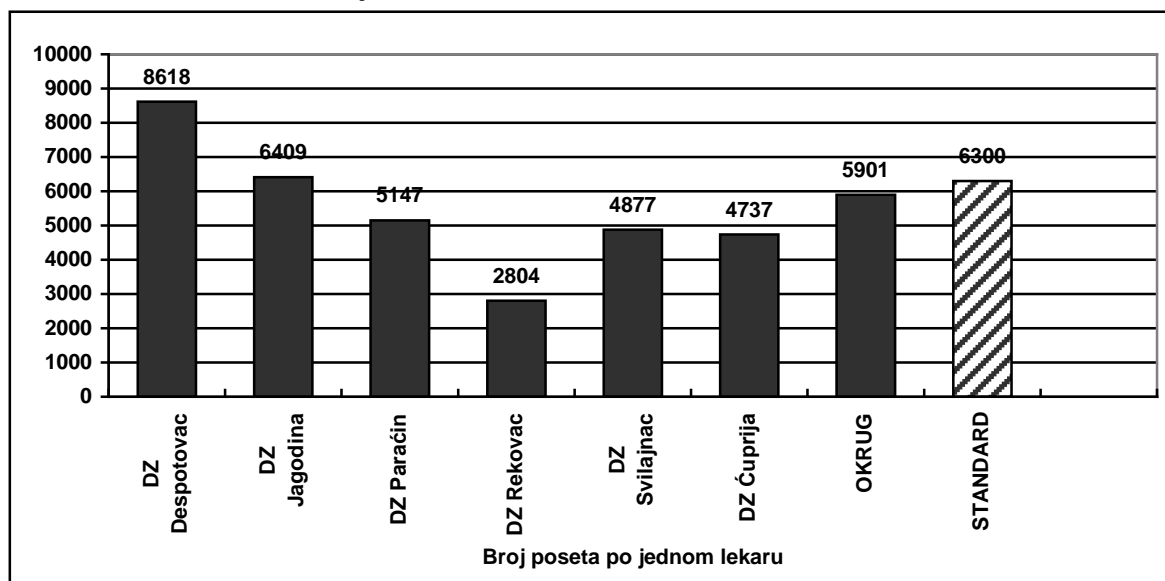

Najveći broj poseta u službi za zdravstvenu zaštitu dece po jednom lekaru u toku 2011. godine je bilo u Despotovcu 8618, a najmanji broj poseta po lekaru 3658 u Svilajncu (tab. 9). Prosečan broj poseta po lekaru na teritoriji okruga je 5794 (**standard 6300 poseta**), dok je svako dete u proseku u toku godine 10,9 puta posetilo lekara. Od ukupnog broja poseta lekaru, 77,3% je bilo kurativnih poseta, a 22,7% preventivnih.

Tabela br. 42 Posete – korišćenje Službe za zdravstvenu zaštitu dece

Zdravstvene ustanove	Posete								Broj poseta po jednom lekaru	Broj poseta po jednom korisniku
	Ukupno svih poseta lekaru	Posete radi sistemat.preg.	Radi kontrolnih	u savetovalištu		U ordinaciji kod lekara				
				Odojčadi	Ostale dece	Ukupno	Od toga prve	ostalih med. radnika		
DZ Despotovac	17235	917	684	1041	560	14033	7711	1632	8618	13.2
DZ Jagodina	64089	5883	2667	3951	2624	48964	29256	35450	6409	11.8
DZ Paraćin	36882	4539	1571	2826		27946	17518	20438	6147	9.7
DZ Rekovac	2804	225	147	469		1963	682	980	5608	5.9
DZ Svilajnac	14631	514	988	696	593	11840	6637	4262	3658	9.9
DZ Čuprija	23687	1663	1799	715	1084	18426	11029	10233	4737	11.4
OKRUG	159328	13741	7856	9698	4861	123172	72833	72995	5794	10.9

Grafikon br. 10 Broj poseta po lekaru u 2011. godini u Službi za zdravstvenu zaštitu dece u odnosu na standard-mere izvršenja

- Služba za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine -

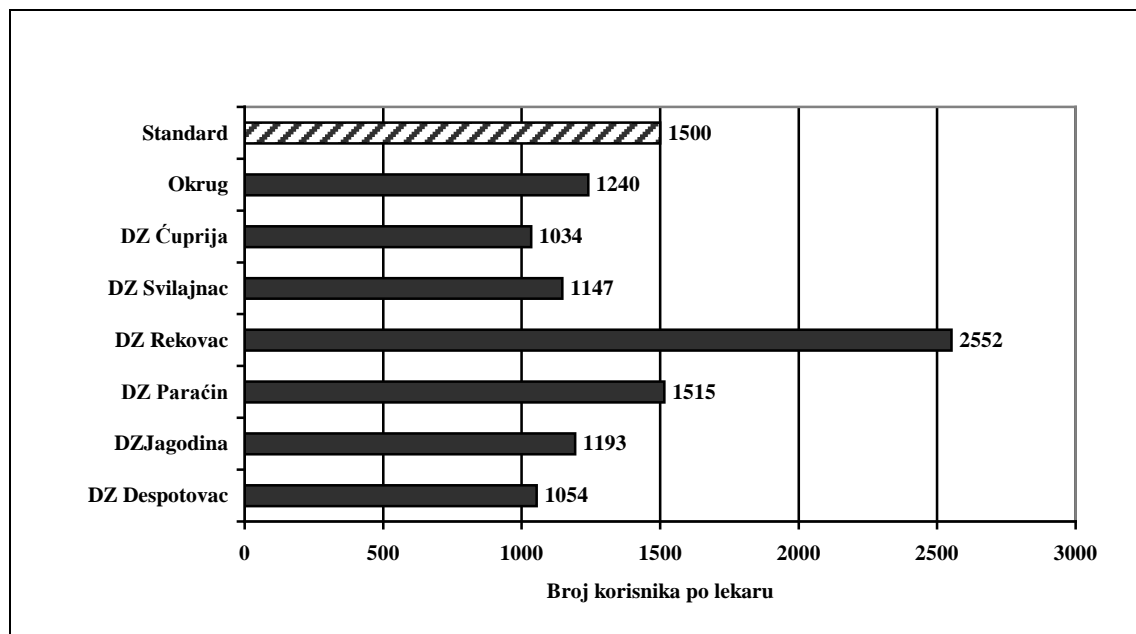
U službama za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine na teritoriji Pomoravskog okruga u 2011. godini radilo je 23,5 lekara od čega 15,5 specijalista pedijatrije ili 66%. Prema važećem normativu Pravilnika o uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti na teritoriji okruga nema lekara više od normativa. Broj korisnika po lekaru kreće se od 1034 u Čupriji do 2552 u Rekovcu, dok je prosek okruga 1240 korisnika po lekaru što je nešto ispod **standarda od 1500 korisnika** prema Pravilniku o uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti, tako da je obezbeđenost lekarima dobra.

Broj medicinskih tehničara u ovim službama je 30, 5 više od normativa, prosečno 1.3 po lekaru .

Tabela br. 43 Kadar u i korisnici u Službi za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine

Zdravstvene ustanove	Lekari						Medicinski tehničari				Broj tehničara po jednom lekaru	Broj korisnika (7-19 godina)	Broj korisnika po jednom lekaru
	Normativ	Ukupno	Opšte medicine	Na specijalizaciji	Specijalisti		Normativ	Ukupno	Sa višom	Sa srednjom			
					Br.	%							
DZ Despotovac	3	3			3	100.0	3	3		3	1.0	3163	1054
DZ Jagodina	7	8	4	1	3	37.5	8	7	3	4	0.9	9547	1193
DZ Paraćin	6	5	1	1	3	60.0	7	7		7	1.4	7573	1515
DZ Rekovac	1	0.5			0.5	100.0	1	1		1	2.0	1276	2552
DZ Svilajnac	3	3	1		2	66.7	3	5		5	1.7	3440	1147
DZ Čuprija	3	4			4	100.0	3	7	2	5	1.8	4134	1034
OKRUG	23	23.5	6	2	15.5	66.0	25	30	5	25	1.3	29133	1240

Grafikon br.11 Obezbeđenost lekarskim kadrom (broj korisnika po lekaru) u odnosu na standard u službama za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine

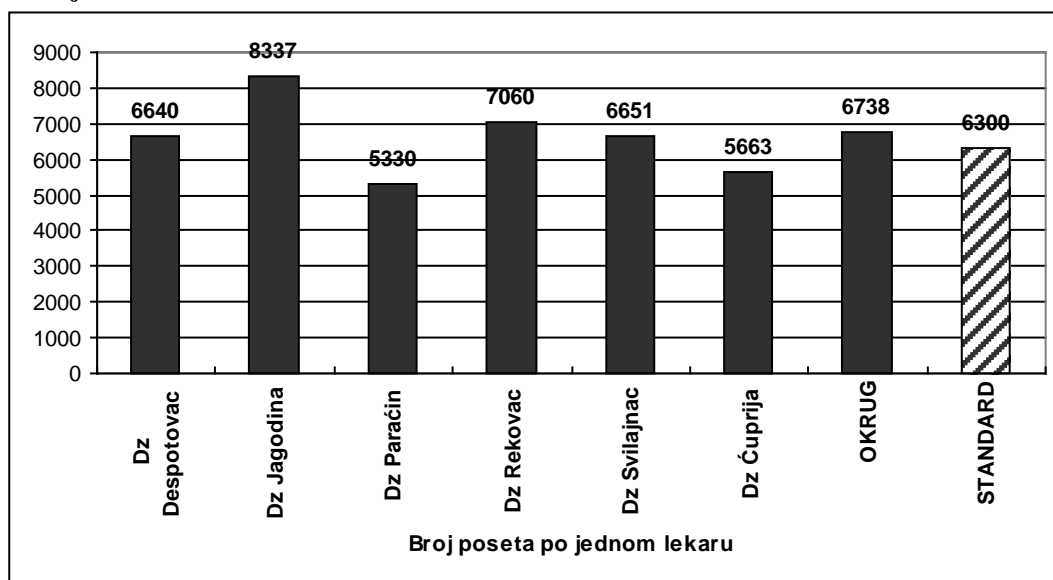

Ukupan broj svih poseta lekaru na teritoriji okruga bilo je 159395 od čega 16% radi preventivnih pregleda. Broj poseta po lekaru se kretao od 5330 u Paraćinu do 8337 u Jagodini. (**standard godišnjeg broja poseta po lekaru je 6300**). Prosek za okrug je 6783 poseta po lekaru, što je na iznad standarda. Svaki korisnik je u proseku posetio lekara 5,5 puta (od 2,8 u Rekovcu, do 7,0 u Jagodini). (Tab. 11)

Tabela br. 44 Posete – korišćenje Službe za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine

Zdravstvene ustanove	Posete						Broj poseta po jednom lekaru	Broj poseta po jednom korisniku
	Ukupno svih poseta lekaru	Posete radi sistematskih pregleda	Radi kontrolnih pregleda	U ordinaciji kod				
				lekara		Ostalih med. radnika		
				Ukupno	Od toga prve			
DZ Despotovac	19919	973	469	18477	10930	2313	6640	6.3
DZ Jagodina	66693	3144	9640	53909	24707	19069	8337	7.0
DZ Paraćin	26648	2604	917	23127	14711	14857	5330	3.5
DZ Rekovac	3530	356	664	2510	845	2040	7060	2.8
DZ Svilajnac	19953	1457	1838	16658	10116	5275	6651	5.8
DZ Čuprija	22652	1650	1707	19295	10942	7471	5663	5.5
OKRUG	159395	10184	15235	133976	72251	51025	6783	5.5

Grafikon br. 12 Broj poseta po lekaru u Službi za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine u odnosu na standard- mere izvršenja 2011.

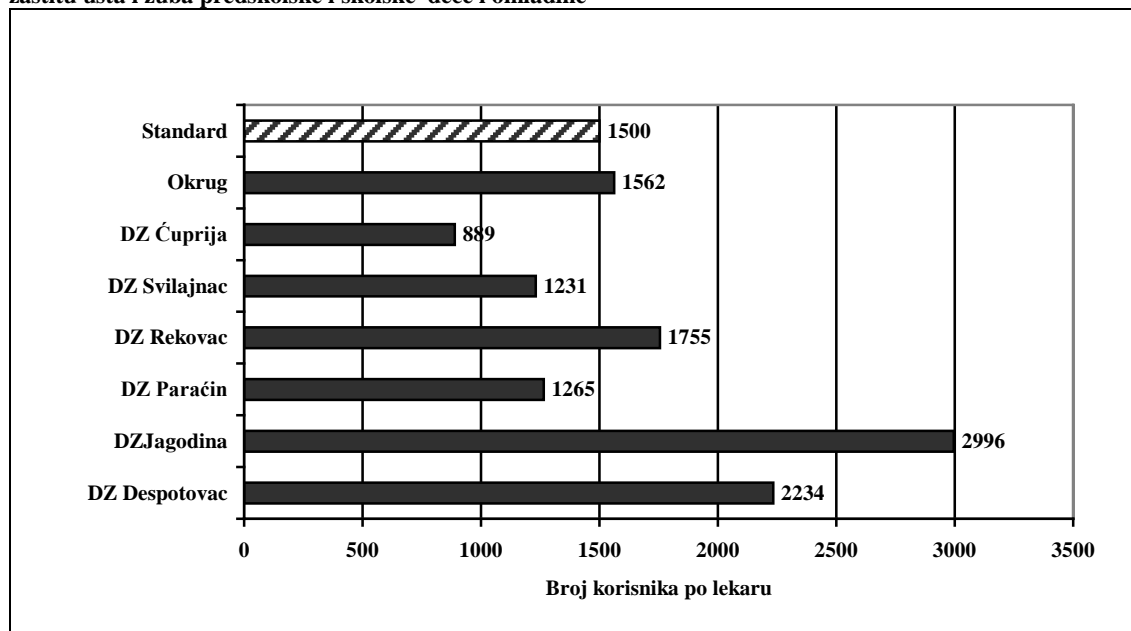
- Služba za zaštitu zdravlja usta i zuba predškolske i školske dece -

Stomatološku zdravstvenu zaštitu najmlađima pružalo je 28 zubnih lekara od čega je 18 specijalista ili 64,3%. Broj korisnika po jednom lekaru na nivou okruga je 1562. Najveća obezbeđenost zubnim lekarima je u Domu zdravlja Čuprija sa 889 korisnika po lekaru, a najmanja u DZ Jagodina 2996 korisnika po lekaru (standard **1500 dece do 18 godina po lekaru**). Obezbeđenost tehničarima je nešto ispod normativa, gledano u celini nivo okruga.

Tabela br. 45 Kadar i korisnici u Službi za zaštitu zdravlja usta i zuba predškolske i školske dece

Zdravstvene ustanove	Zubni lekari						Zubni tehničari				Broj tehničara po jednom lekaru	Broj korisnika	Broj korisnika po jednom lekaru
	Normativ	Ukupno	Opšti	Na specijalizacij	Specijalisti		Normativ	Ukupno	Zubni tehničari	Zubni asistenti			
					Br.	%							
DZ Despotovac	3	2	0	0	2	100,0	4	2		2	1,0	4467	2234
DZ Jagodina	10	5		2	3	60,0	13	8		8	1,6	14979	2996
DZ Paraćin	8	9	4	0	5	55,6	11	8		8	0,9	11384	1265
DZ Rekovac	1	1	0	0	1	100,0	1	0		0	0,0	1755	1755
DZ Svilajnac	4	4	2	0	2	50,0	5	3		3	0,8	4922	1231
DZ Čuprija	5	7	2	0	5	71,4	7	6	1	5	0,9	6220	889
OKRUG	31	28	8	2	18	64,3	41	27	1	26	1,0	43727	1562

Grafikon br. 13 Obezbeđenost lekarskim kadrom (broj korisnika po lekaru) u odnosu na standard u službama za zdravstvenu zaštitu usta i zuba predškolske i školske dece i omladine

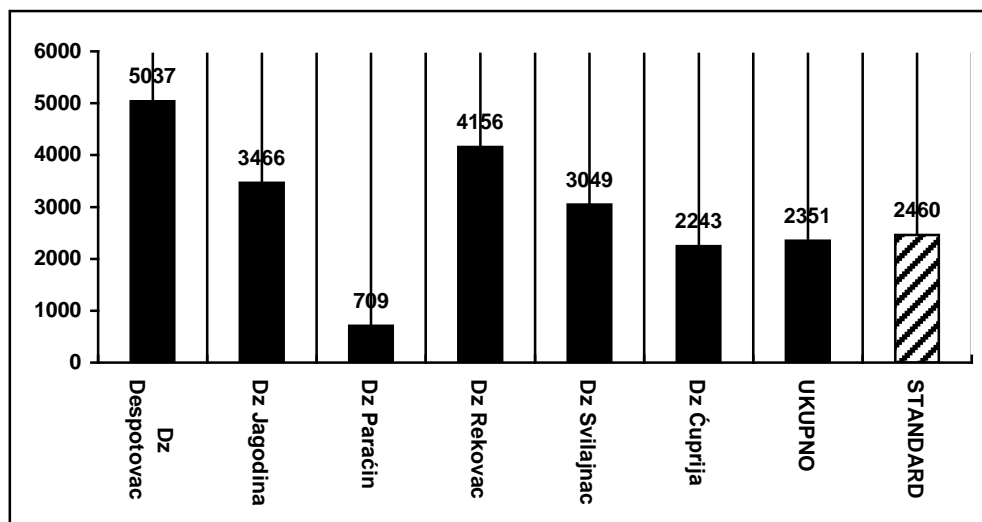

Ukupan broj poseta kod lekara je 65836 ili 2351 po lekaru, nešto manje od **standarda od 2460 poseta**. Najmanji broj poseta po lekaru ima Paraćin 709 a najviše Despotovac 5037. Prosečan broj poseta po korisniku se kreće od 0,6 u Paraćinu do 2,5 u Čupriji i Svilajncu. Prosek na nivou Okruga je 1,5 poseta po jednom korisniku.

Tabela br. 46 Posete, izvršeni radovi i korišćenje Službe za stomatološku zdravstvenu zaštitu dece i školske dece i omladine

Opština	Posete			Izvršeni radovi				IZVRŠENI RADOVI							
	UKUPNO POSETA	Od toga prve	Serijske	Plombirani zubi		Hirurške intervencije		Ortodoncija				Lečenje mekih tkiva usne šupljine	Broj poseta po jednom lekaru	Broj poseta po korisniku	
				Bez lečenja	Sa Lečenjem	Izvađeni zubi	Ostale intervencije	Prvi pregledi	Ortod.	terapeutske intervencije	Pokretni aparati				Fiksni aparati
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
Despotova	10073	1871	5294	737	141	855	77	113	325	67	0	7	5037	2,3	
Jagodina	17328	9030	3778	1734	190	3080	0	879	4682	692	0	185	3466	1,2	
Paraćin	6384	3991	2394	2799	1736	2838	0	571	2618	504	0	0	709	0,6	
Rekovac	4156	168	1123	527	415	199	0	0	0	0	0	537	4156	2,4	
Svilajnac	12196	2454	3254	1210	829	514	584	188	2133	204	0	10571	3049	2,5	
Čuprija	15699	937	4014	3537	76	1528	9366	779	2331	230	0	522	2243	2,5	
OKRUG	65836	18451	19857	10544	3387	9014	10027	2530	12089	1697	0	11822	2351	1,5	

Grafikon br. 14 Broj poseta po lekaru u Službi za stomatološku zdravstvenu zaštitu predškolske i školske dece i omladine u odnosu na standard- mere izvršenja

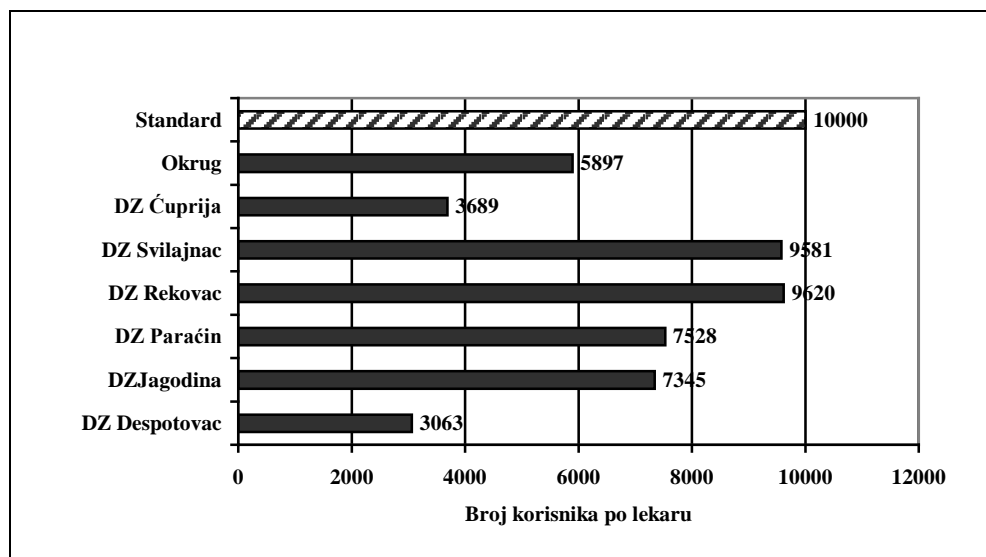
- Služba za zdravstvenu zaštitu usta i zuba odraslog stanovništva -

Odraslom stanovništvu stomatološku zdravstvenu zaštitu pružalo je 30 zubnih lekara od kojih je 18 specijalista ili 60%. Broj tehničara po lekaru je 1,4, a broj korisnika po lekaru 5897 za okrug što je odlična obezbeđenost lekarskim kadrom (**standard 1 lekar na 10000 odraslih za opštu stomatologiju**). Najveća obezbeđenost je u Despotovcu sa 3063 korisnika po lekaru a najmanja u Rekovcu sa 9620 korisnika po lekaru. U broj lekara su uračunati i specijalisti svih grana stomatologije za koje standard nije isti kao za opštu stomatologiju. Ako uporedimo stanje kadrova sa normativom, vidimo da postoji višak kadra u domovima zdravlja Despotovac , Čuprija i Paraćin a manjak u Rekovcu i Svilajncu.

Tabela br. 47 Kadar i korisnici u Službi za zaštitu zdravlja usta i zuba za odrasle

Zdravstvene ustanove	Zubni lekari						Zubni tehničari				Broj tehničara po jednom lekaru	Broj korisnika	Broj korisnika po jednom lekaru
	Normativ	Ukupno	Opšti	Na specijalizaciji	Specijalisti		Normativ	Ukupno	Zubni tehničari	Zubni asistenti			
					Br.	%							
DZ Despotovac	3	6	1	2	3	50.0	5	6	2	4	1.0	18375	3063
DZ Jagodina	8	8			8	100.0	12	14	5	9	1.8	58761	7345
DZ Paraćin	5	6	6		0	0.0	7	7	3	4	1.2	45170	7528
DZ Rekovac	2	1			1	100.0	2	2	2		2.0	9620	9620
DZ Svilajnac	3	2	1		1	50.0	5	5	3	2	2.5	19162	9581
DZ Čuprija	3	7	2		5	71.4	5	7	6	1	1.0	25825	3689
OKRUG	24	30	10	2	18	60.0	36	41	21	20	1.4	176913	5897

Grafikon br.15 Obezbeđenost lecarskim kadrom (broj korisnika po lekaru) u odnosu na standard u službama za zdravstvenu zaštitu usta i zuba odraslih

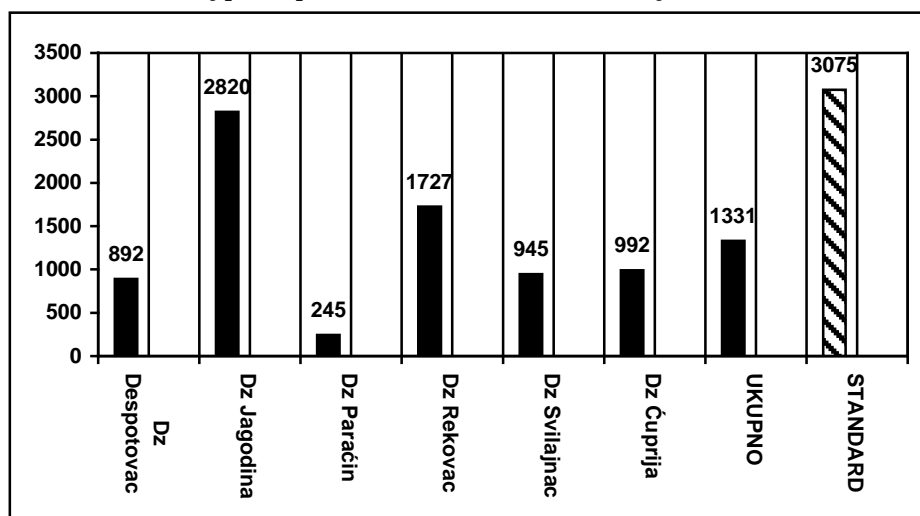

Broj poseta po lekaru najveći je u Jagodini 2820, a najmanji u Paraćinu 245. Prosek okruga je 1331 poseta po lekaru u 2011. godini što je znatno ispod standarda mera izvršenja (**standard 3075 poseta godišnje**). Prosečan broj poseta stomatologu po jednom korisniku je 0,2 što je vrlo slabo korišćenje ove službe i to je karakteristično za sve zdravstvene ustanove okruga. Ovako slabo korišćenje stomatološke službe domova zdravlja je posledica postojanja velikog broja privatnih stomatoloških ordinacija, čije usluge pacijenti sve više koriste.

Tabela br. 48 Posete i korišćenje Službe za zaštitu zdravlja usta i zuba za odrasle

Opština	posete			izvršeni radovi				IZVRŠENI RADOVI								Broj poseta po jednom lekaru	Broj poseta po jednom korisniku	
	UKUPNO POSETA	Od toga prve	Serijske	plombirani zubi		hirurške intervencije		protetski radovi		ortodoncija								
				Bez lečenja	Sa lečenjem	Izvađeni zubi	Ostale intervencije	pokretne proteze		fiksne proteze		Prvi pregledi	Ortod. terapijske intervencije	Pokretni aparati	Fiksni aparati			Lečenje mekih tkiva usne šupljine
								Totalne	Parcijalne	Krunice	Članovi fiksnih proteza							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
DESPOTOVAC	5350	2507	42	717	117	1425	274	107	74	50	11					52	892	0.3
JAGODINA	22560	6827	228	2058	164	6860	1400	289	233							11	2820	0.4
PARAĆIN	1470	1386	84	823	198	993		217	151							194	245	0.0
REKOVAC	1727	528	15	179	55	581		105	91							30	1727	0.2
SVILAJNAC	1890	124	50	199	468	447	550	83	69	118	167					225	945	0.1
ĆUPRIJA	6947	501	3691	939	195	1726	63	171	110							499	992	0.3
OKRUG	39944	11873	4110	4915	1197	12032	2287	972	728	168	178	0	0	0	0	1011	1331	0.2

Grafikon br. 16 Broj poseta po lekaru u Službi za zaštitu zdravlja usta i zuba za odrasle u odnosu na standard- mere izvršenja

- Hitna medicinska pomoć -

U službama hitne pomoći na teritoriji okruga radi ukupno 46 lekara i 89 medicinskih tehničara, što je prema standardu pravilnika višak 5 lekara i 27 medicinskih tehničara (**standard - na 6000 korisnika 1 lekar i 1 tehničar a na dva tima još jedan tehničar**). Malo je specijalista u ovoj oblasti medicine, svega 34,8%, a 19,5% ih je na specijalizaciji. Nedovoljan broj lekara prema broju korisnika ima Paraćin a 9 iznad normativa ima Čuprija. Prosečan broj korisnika po lekaru za okrug je 4797, od 2136 u Čupriji do 11311 u Paraćinu.

Tabela br. 49 Kadar u službi hitne pomoći

Opština	Lekari						Medicinski tehničari				Broj korisnika	Broj korisnika po lekaru
	Normativ	Ukupno	opšte medicine	na specijalizaciji	specijalisti		Normativ	Ukupno	Sa višom spremom	Sa srednjom spremom		
					br.	%						
DESPOTOVAC	5	4	1	0	3	75.00	8	12	1	11	22842	5711
JAGODINA	13	14	8	2	4	28.57	19	18	4	14	73740	5267
PARAĆIN	10	5		1	4	80.00	15	15	1	17	56554	11311
REKOVAC	2	2	2	0	0	0.00	3	11	2	9	11375	5688
SVILAJNAC	5	6	2	1	3	50.00	8	12		12	24084	4014
ČUPRIJA	6	15	8	5	2	13.33	9	18	4	14	32045	2136
OKRUG	41	46	21	9	16	34.78	62	89	12	77	220640	4797

Grafikon br.17 – Obezbedenost lekarskim kadrom (broj korisnika po lekaru) u odnosu na standard u službama hitne pomoći

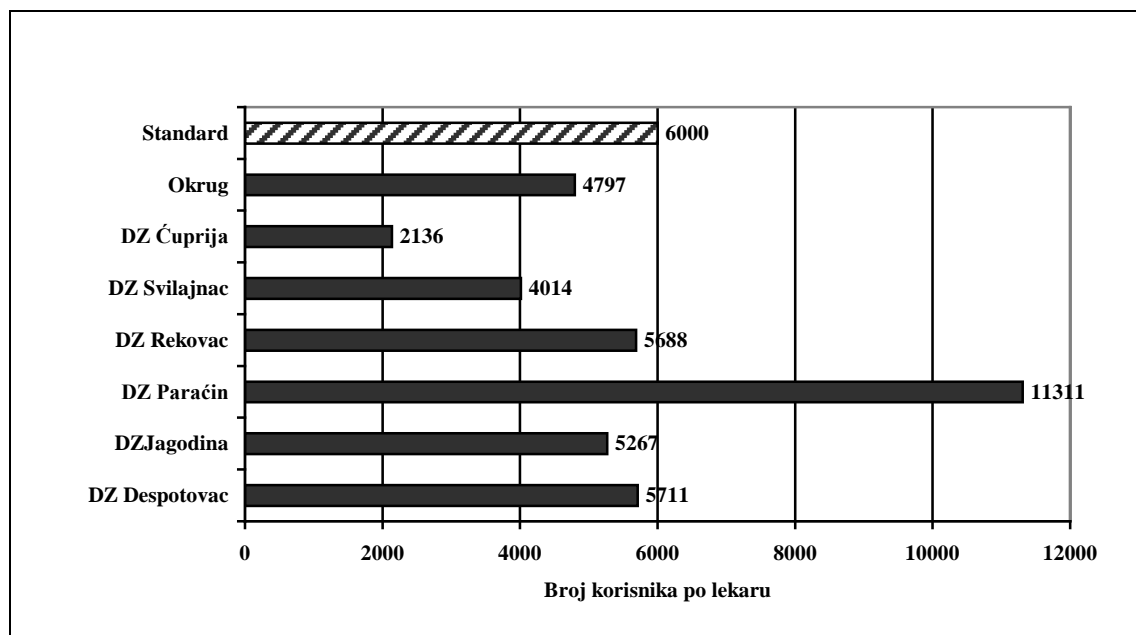

Tabela br. 50 Posete u službi hitne pomoći

Opština	P O S E T E							
	u ordinaciji kod lekara			kućne		Ukupno poseta lekara	Broj poseta po lekaru	Broj poseta po korisniku
	ukupno	od toga prve	ostalih medicinskih radnika	lekara	ostalih medicinskih radnika			
						5	6	7
UKUPNO	83341	83222	91464	14199	75513	97540	2217	0.4
DESPOTOVAC	9918	9918	9918	1119	1119	11037	2759	0.5
JAGODINA	28920	28801	18937	4434	2971	33354	2382	0.5
PARACIN	23398	23398	32923	3496	66273	26894	5379	0.5
REKOVAC	4493	4493	12256	1016	1016	5509	2247	0.5
SVILAJNAC	7044	7044	7862	1603	1603	8647	1441	0.4
CUPRIJA	9568	9568	9568	2531	2531	12099	807	0.4

Ukupno ostvarenih poseta lekara u ovoj službi je 97540 pri čemu je 14199 kućne posete odnosno intervencija na terenu što je oko 14,6%. Broj poseta po lekaru je 2217 a po korisniku 0,4.

- Laboratorijska dijagnostika -

Služba biohemijske laboratorijske dijagnostike je kod Zdravstvenog centra Paraćin jedinstvena za bolnicu i dom zdravlja, i nalazi se u bolnici tako da nije prikazan u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Prema navedenim podacima, sve laboratorije okruga raspolažu sa 6 zaposlenih sa visokom stručnom spremom i 69 laboratorijskih tehničara. U poređenju sa normativom, visoko stručni kadar nedostaje u Jagodini i Čupriji. Laboranti nedostaju u Jagodini.

Tabela br. 51 Kadar u službi laboratorijske dijagnostike

Opština	Visoka stručna sprema									Medicinski tehničari				Niža sprema	
	Normativ	Ukupno	lekari			diplomirani farmaceuti	biolozi	specijalisti biohemičari	hemičari	ostali	Normativ	Ukupno	sa višom		sa srednjom spremom
			svoga	od toga	specijalist										
UKUPNO:	8	6	1	1	0	0	3	2	0	57	69	0	69	1	
DZ Čuprija	2	1					1			14	24		24		
DZ Jagodina	4	2					1	1		26	21		21	1	
DZ Svilajnac	1	1					1			8	10		10		
DZ Despotovac	1	2	1	1				1		6	10		10		
DZ Rekovac		0								3	4		4		

Broj pacijenata u laboratorijama domova zdravlja je bio 101117. Ukupan broj izvršenih analiza je 1111056. Broja analiza po lekaru odnosno farmaceutu je 222211 što je od normativa skoro duplo više (**1 lekar/farmaceut na 120000 analiza**) To je posebno izraženo kod Doma zdravlja Čuprija i Doma zdravlja Jagodina. Dom zdravlja Rekovac nema u laboratoriji visoko stručni kadar.

Tabela br. 52 Izvršene analize u biohemijskim laboratorijama domova zdravlja u 2011. godini

Zdravstvena ustanova	Broj pacijenata	Hematološke analize	Biohemijske analize	Pregled urina	Ukupno analiza	Broj analiza po lekaru/farmaceutu
DZ Despotovac	17148	29080	65332	20983	115395	115395
DZ Svilajnac	19364	31058	103957	26617	161632	161632
DZ Rekovac	5692	10550	20717	12626	43893	0
DZ Jagodina	44413	90448	307842	113457	511747	255874
DZ Čuprija	14500	38895	174975	64519	278389	278389
UKUPNO	101117	200031	672823	238202	1111056	222211

Rendgen dijagnostika

Službu rendgen dijagnostike u okviru primarne zdravstvene zaštite imaju domovi zdravlja Svilajnac, Despotovac i Rekovac. U Čupriji, Paraćinu i Jagodini rendgen dijagnostika je pri bolnici tako da ovde neće biti prikazana. Služba rendgen dijagnostike u Rekovcu radi samo na nivou tehničara, odnosno nema lekara specijalistu, jer lekar po normativima ide na 50000 stanovnika.

Tabela br. 53 Kadar u službi rendgen dijagnostike

Opština	Lekari						Medicinski tehničari				Broj korisnika	Broj korisnika po lekaru
	Normativ	Ukupno	opšte medicine	na specijalizaciji	specijalisti		Normativ	Ukupno	Sa višom spremom	Sa srednjom spremom		
					br.	%						
DESPOTOVAC	1	2			2	100.00	2	3	2	1	22842	11421
REKOVAC						#DIV/0!		2	1	1	11375	#DIV/0!
SVILAJNAC	1	1			1	100.00	2	3	2	1	24084	24084
OKRUG	2	3	0	0	3	100.00	4	8	5	3	58301	19434

Tabela br. 54 Posete u službi rendgen dijagnostike

Opština	P O S E T E							
	u ordinaciji kod lekara			kućne		Ukupno poseta lekara	Broj poseta po lekaru	Broj poseta po korisniku
	ukupno	od toga prve	ostalih medicinskih radnika	lekara	ostalih medicinskih radnika			
	5	6	7	8	9			
UKUPNO	8523	8523	11253			8523	2841	0,15
DESPOTOVAC	4920	4920	5490			4920	2460	0,22
REKOVAC			2160				#DIV/0!	
SVILAJNAC	3603	3603	3603			3603	3603	0,15

Broj poseta po lekaru u rendgen dijagnostici je 2841 što je znatno ispod normativa- mera izvršenja 6000 poseta po lekaru.

Polivalentna patronaža

Tabela br. 55 Kadar u službi patronaže

Opština	Patronažne sestre				Broj korisnika	broj korisnika po patronažnoj sestri
	Normativ	UKUPNO	od toga sa			
			višom spremom	srednjom spremom		
	1	2	3	4	5	
UKUPNO	45	41	21	20	220640	5381
Despotovac	5	7	2	5	22842	3263
Jagodina	14	11	8	3	73740	6704
Paraćin	11	6	3	3	56554	9426
Rekovac	3	2		2	11375	5688
Svilajnac	5	6	3	3	24084	4014
Čuprija	7	9	5	4	32045	3561

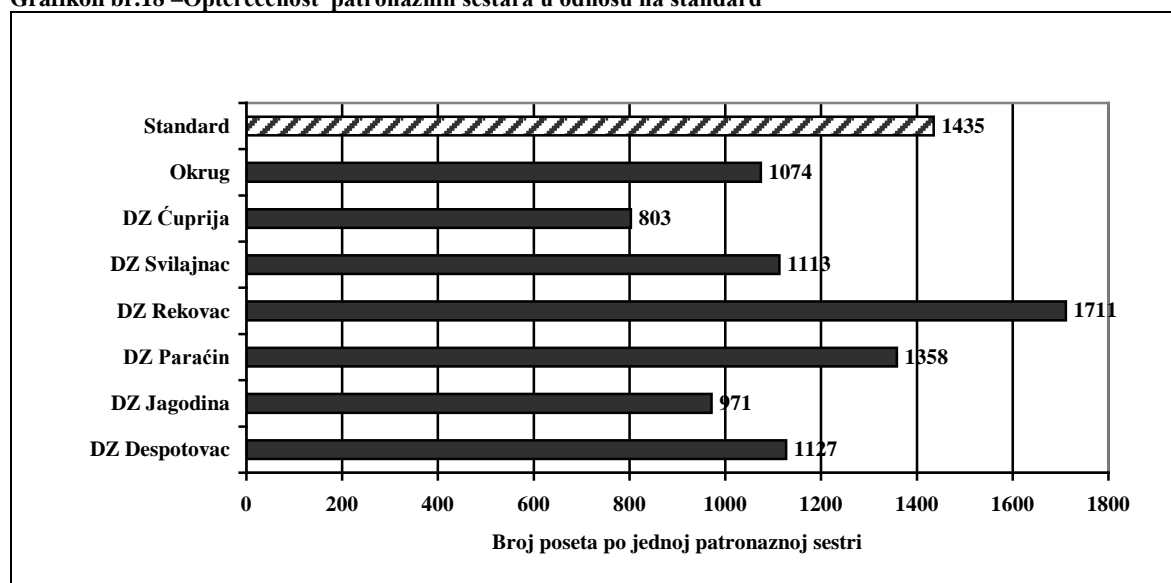
Patronažna služba je kadrovski nedovoljno obezbeđena gledajući ukupan broj zaposlenih i potreban broj izvršilaca po normativima kadrova. Domovi zdravlja u Jagodini, Paraćinu i Rekovcu uposlili su manje patronažnih sestara nego što im to dozvoljava normativ, a više od normativa zaposleno je u Despotovcu, Čupriji i Svilajncu. Broj korisnika po patronažnoj sestri je 5381 što je nešto iznad **standarda (5000 korisnika po sestri)**, a po domovima zdravlja se kreće od 3263 u Despotovcu do 9426 u Paraćinu.

Ukupan broj poseta po patronažnoj sestri se kreće od 803 u domu zdravlja Čuprija, do 1711 u Domu zdravlja Rekovac. **Standard poseta iznosi 1435 po sestri**, a prosek okruga je 1074 poseta po sestri.

Tabela br. 56 Posete u službi patronaže

Opština	Ženama, trudnicama i porodiljama	Novorođenčad i odojcad	Ostaloj deci	Posete obolelim licima	Posete zbog socijalnih i higijenskih prilika	Ukupno	Ukupno poseta po patronažnoj sestri
	1	2	3	4	5		
UKUPNO	9238	9586	5089	20065	60	44038	1074
Despotovac	1076	1125	1170	4519		7890	1127
Jagodina	3220	3639	1530	2290		10679	971
Paraćin	2760	2237	1265	1884		8146	1358
Rekovac	283	416	360	2303	60	3422	1711
Svilajnac	769	890	250	4769		6678	1113
Čuprija	1130	1279	514	4300		7223	803

Grafikon br.18 –Opterećenost patronažnih sestara u odnosu na standard

8. KORIŠĆENJE I RAD STACIONARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Prema Planu mreže zdravstvenih ustanova, bolničku zdravstvenu zaštitu stanovništvu Pomoravskog okruga u 2011. godini pružale su tri bolnice i to:

- Opšta bolnica u Čupriji sa 469 postelja;
- Opšta bolnica u Jagodini sa 270 postelja;
- Opšta bolnica u Paraćinu sa 171 postelja;

I dva stracionara internističkog tipa:

- Stacionar pri Domu zdravlja Despotovac sa 10 postelja;
- Stacionar pri Domu zdravlja Svilajnac sa 10 postelja;

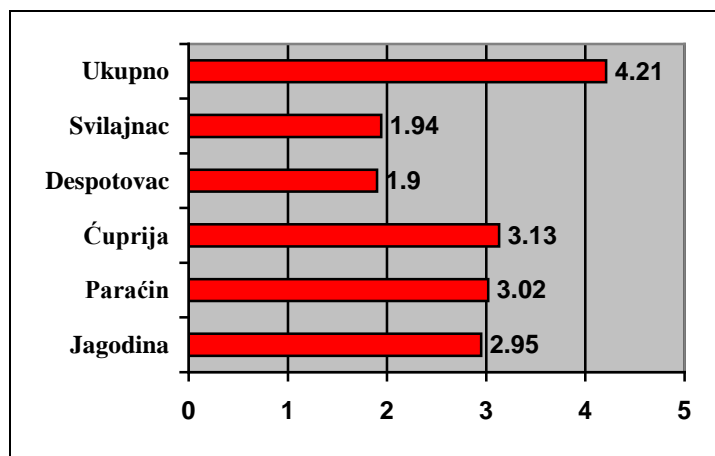
Obezbeđenost bolničkim posteljama

U 2011. godini stanovništvu Okruga bilo je na raspolaganju 930 bolničkih postelja (469 Čuprija, 270 Jagodina, 171 Paraćin, 10 Despotovac, 10 Svilajnac) odnosno obezbeđenost stanovništva bolničkim posteljama iznosila je 4,5 postelja na 1000 stanovnika. Kod Čuprije je obezbeđenost prikazana u odnosu na broj stanovnika celog okruga jer se u Čupriji leče i stanovnici ostalih opština na odeljenjima koja su za ceo okrug (okružna bolnica), dok bolnici u Jagodini gravitira deostanovništva opština Rekovac i Svilajnac.

Tabela br. 57 Obezbeđenost stanovništva okruga bolničkim posteljama u 2011. godini

Red. broj	Bolnice	Gravitirajuća populacija	Br. postelja	Br. poste. na 1000 st.
1.	Jagodina	91400	270	2,95
2.	Paraćin	56554	171	3,02
3.	Čuprija	150000	469	3,13
4.	Despotovac	5241	10	1,90
5.	Svilajnac	5152	10	1,94
6.	Ukupno	220640	930	4,21

Grafikon br. 19 Obezbeđenost stanovništva okruga bolničkim posteljama 2011. god.

Struktura bolničkih postelja

Struktura bolničkih postelja po nameni je izuzetno važan pokazatelj zadovoljenja potreba stanovništva za bolničkim lečenjem.

Tabela br. 58 Struktura bolničkih postelja u 2011. god.

Odeljenja	Broj postelja						
	Čuprija •	Jagodina	Paraćin	Despotovac	Svilajnac	Ukupno	%
interno	83	72	40	10	10	215	23.12
hirurgija	84	49	36			169	18.17
ortopedija	30	15	20			65	6.99
urologija	27	4				31	3.33
ginekologija i akušerstvo	28	44	24			96	10.32
dečije	23	27	20			70	7.53
grudno	25	23	29			77	8.28
neurologija	35	20				55	5.91
psihijatrija	40	16				56	6.02
ORL + MFH	23					23	2.47
oftalmologija	10					10	1.08
produžena nega	32		12			44	4.73
nuklearna medicina	2					2	0.22
kožno	10					10	1.08
infektivno	17					17	1.83
UKUPNO	469	270	171	10	10	930	100

- interno: kardiologija, gastroenterologija, endokrinologija i nefrologija.
- hirurgija: opšta, dečja, vaskularna, neurohirurgija, i plastična.

Najveći procenat učešća u odnosu na ukupan posteljni fond imaju internističke postelje 23,12%, zatim hiruške 18,7%, ginekološko-akušerske 10,3%, itd.

Obezbeđenost bolnica medicinskim kadrom

U 3 bolnice Pomoravskog okruga bilo je u 2011. godini zaposleno 1778 radnika od kojih 1397 zdravstvenih radnika i saradnika ili 78,6%. Od njih 25% je sa visokom školskom spremom.

Tabela br. 59 Struktura medicinskog kadra koji sprovodi stacionarnu zdravstvenu zaštitu

Red br.	Bolnica	Uk.br. Lekara	Specijalista		na spec.		opšte prakse		br tehn.	br. tehn. po 1 lek.
			br	%	br	%	br	%		
1.	Čuprija	158.00	136	86.08	19	12.03	3	1.90	531	3.90
2.	Jagodina	102.00	88	86.27	14	13.73	0	0.00	309	3.51
3.	Paraćin	75.00	71	94.67	4	5.33	0	0.00	214	3.01
4.	Despotovac	1.00	1	100.00	0	0.00	0	0.00	12	12.00
5.	Svilajnac	1.00	1	100.00	0	0.00	0	0.00	8	8.00
UKUPNO		337	297	88.13	37	10.98	3	0.89	1074	3.62

Iz napred navedenih podataka može se videti da je stanovništvu Pomoravskog okruga u 2011. godini bilo na raspolaganju 930 bolesničkih postelja, koje je opsluživalo 337 lekara (297 specijalista ili 88,13%, 37 na specijalizaciji 10,98% i 3 lekara opšte prakse ili 0,89%) i 1074 tehničara ili 3,62 na jednog lekara specijalistu.

Posmatrano pojedinačno po bolnicama, najveći procenat lekara specijalista u odnosu na ukupan broj lekara ima bolnica u Paraćinu 94,7%, a najmanji u Čupriji 86,08% (ako izuzmemo stacionar u Despotovcu i Svilajncu). Što se tiče odnosa tehničara i lekara specijalista u odnosu na normative za bolničko lečenje, najpovoljniji odnos imaju stacionari domova zdravlja Svilajnac i Despotovac za koje su i normativi dugačiji (1 lekar – 7 tehničara), dok je u bolnicama odnos ujednačen od 3,01 u Paraćinu do 3,90 u Čupriji, a prosek okruga je 3,62.

U narednoj tabeli prikazana je struktura medicinskog kadra u odnosu na broj postelja u pojedinim zdravstvenim ustanovama u 2011. godini.

Tabela br. 60 Struktura medicinskog kadra u odnosu na broj postelja u 2011. God

Red br.	Bolnica	br postelja	Ukupan br. Lekara	Br. post. po 1 lek.	Br.lek.	Br.post. po lek. spec.	Br. med. tehn.	Br.post. po 1 tehn.
					spec			
1.	Čuprija	469	158	2.97	136	3.45	531	0.88
2.	Jagodina	270	102	2.65	88	3.07	309	0.87
3.	Paraćin	171	75	2.28	71	2.41	214	0.80
4.	Despotovac	10	1	10.00	1	10.00	12	0.83
5.	Svilajnac	10	1	10.00	1	10.00	8	1.25
Ukupno		930	337	2.76	297	3.13	1074	0.87

Iz navedene tabele se može videti da je prosečan broj postelja po jednom lekaru specijalisti u svim stacionarima 3,13 i 0,87 postelja po jednom medicinskom tehničaru.

Može se iz podataka primetiti da sve tri opšte bolnice imaju ujednačen broj postelja po 1 tehničaru dok po lekaru specijalisti najviše ima Čuprija 3,45 a najmanje Paraćin 2,41.

Pokazatelji obima rada, odnosno korišćenje bolničkih kapaciteta

Bolnice Pomoravskog okruga, uključujući i stacionare domova zdravlja Despotovac i Svilajnac su u 2011. godini lečile 36304 bolesnika (i **osigurani i neosigurani**) i ostvarile 252040 bolesničkih dana. Prosečna zauzetost postelja bila je 74,25%, a prosečna dužina lečenja 6.94 dana.

Tabela br. 61 Obim rada bolnica u 2011. godini

Red. Br..	Bolnica	Broj postelja	Broj ispisanih bolesnika	B.O.dani	% zauzetosti postelja	Prosečna duž. Lečenja
1	Ćuprija	469	17869	130966	76.51	7.33
2	Jagodina	270	10673	71145	72.19	6.67
3	Paraćin	171	7038	43609	69.87	6.20
4	Despotovac	10	400	3571	97.84	8.93
5	Svilajnac	10	324	2749	75.32	8.48
UKUPNO		930	36304	252040	74.25	6.94

Najveću zauzetost odnosno iskorišćenost bolničkih postelja imao je stacionar u Despotovcu 97,8% a zatim bolnica u Ćupriji 76,5%. Našim zakonskim regulativama je utvrđena optimalna iskorišćenost postelnog fonda od 80- 85%. Smatra se da je ovaj pokazatelj funkcionisanja bolnica povoljan, ako ne prelazi 90% čime se doprinosi standardu lečenja i ako nije manji od 80%, čime se ostvaruje ekonomičnost u korišćenju bolničkih postelja.

Što se tiče prosečne dužine lečenja bolesnika, najmanja je u Paraćinu 6,20 dana, zatim u Jagodini 6,67 dana, u Ćupriji 7.33 dana, u Despotovcu 8.93 dana, a u Svilajncu 8,48 dana.

Iz navedenih podataka može se uočiti daje prosečna dužina lečenja uglavnom u skladu sa standardom za pojedine grane, a najveća je u stacionarima u Despotovcu i Svilajncu gde se leći uglavnom gerijatrijska populacija.

Tabela br. 62 Kapaciteti i korišćenje bolničkih postelja u 2011. godini po pojedinim oblastima

	broj postelja	broj bolesnika	broj dana ležanja	prosečna dužina lečenja	Prosečna zauzetost postelja
POMORAVSKI OKRUG	930	36304	252040	6.94	74.25%
Opšta bolnica Čuprija	469	17869	130966	7.33	76.51%
GINEKOLOGIJA	28	1111	4821	4.34	47.17%
HIRURŠKE GRANE	174	7135	42451	5.95	66.84%
INTRENISTIČKE SLUŽBE	170	6128	51728	8.44	83.37%
NUKLEARNA MED.	2	140	431	3.08	59.04%
PEDIJARIJA	23	1919	6015	3.13	71.65%
PSIHIJARIJA	40	632	12061	19.08	82.61%
PRODUŽENO LEČENJE	32	804	13459	16.74	115.23%
Opšta bolnica Jagodina	270	10673	71145	6.67	72.19%
GINEKOLOGIJA	44	1513	7851	5.19	48.89%
HIRURŠKE GRANE	68	2839	21827	7.69	87.94%
INTRENISTIČKE SLUŽBE	115	4398	33174	7.54	79.03%
PEDIJARIJA	27	1864	7413	3.98	75.22%
PSIHIJARIJA	16	59	880	14.92	15.07%
Zdravstveni centar Paraćin	171	7038	43609	6.2	69.87%
GINEKOLOGIJA	24	1214	6394	5.27	72.99%
HIRURŠKE GRANE	56	2464	15807	6.42	77.33%
INTRENISTIČKE SLUŽBE	59	2257	14655	6.49	68.05%
PEDIJARIJA	20	887	3696	4.17	50.63%
PRODUŽENO LEČENJE	12	216	3057	14.15	69.79%
Dom zdravlja Svilajnac	10	324	2749	8.48	75.32%
INTERNISTIČKI STACIONAR	10	324	2749	8.48	75.32%
Dom zdravlja Despotovac	10	400	3571	8.93	97.84%
INTERNISTIČKI STACIONAR	10	400	3571	8.93	97.84%

Prosečna zauzetost postelja pokazuje velike varijacije po pojedinim granama što je najviše izraženo u opštoj bolnici Čuprija koja ima i najviše bolničkih službi specijalističkih i subspecijalističkih i najveći broj postelja u kojima se leće pacijenti sa teritorije celog okruga. U ovoj bolnici je potrebno napraviti bolju unutrašnju raspodelu posteljnog fonda imajući u vidu činjenicu da mnoge službe idu sve više na lečenje pacijenata kroz dnevne bolnice gde god je to moguće.

U narednoj tabeli biće prikazano ispunjenje standarda mera izvršenja za doktore medicine specijaliste u pojedinim bolničkim i polikliničkim delatnostima u 2011. godini, koje su definisane u Pravilniku o bližim uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti u zdravstvenim ustanovama i drugim oblicima zdravstvene službe.

Tabela br. 63 Ispunjenje standarda mera izvršenja za doktore medicine specijaliste u bolničkoj i polikliničkoj delatnosti

	Broj		Broj pacijenata po specijalisti			Broj specijalističkih pregleda			Broj specijalističkih pregleda po specijalisti		
	Specijalista	Pacijenata	Broj	Po pravilniku	Razlika	Ukupno	Ambulanta	Stacionar	Broj	Po pravilniku	Razlika
POMORAVSKI OKRUG	255	35085	138			523637	495545	28092	2053		
Opšta bolnica Čuprija	113	16925	150			199299	188573	10726	1764		
Dermatologija	3	330	110	210	-100	12993	12770	223	4331	1260	3071
Ginekologija i akušerstvo	8	1111	139	250	-111	7018	6860	158	877	1260	-383
Hirurgija	26	3906	150	210	-60	31820	29297	2523	1224	1680	-456
Infektivne bolesti	3	662	221	165	56	3352	3147	205	1117	1260	-143
Interna	27	3807	141	170	-29	67798	63150	4648	2511	1260	1251
Neurologija	8	1329	166	170	-4	8535	7804	731	1067	1260	-193
Oftalmologija	6	476	79	250	-171	12762	12177	585	2127	1680	447
ORL	4	395	99	250	-151	9480	8875	605	2370	1680	690
Ortopedija	6	659	110	130	-20	8236	8074	162	1373	2100	-727
Pedijatrija	10	1919	192	210	-18	13853	13693	160	1385	1050	335
Urologija	6	1699	283	210	73	14251	14005	246	2375	1680	695
Psihijatrija	6	632	105	165	-60	9201	8721	480		1025	-1025
Opšta bolnica Jagodina	80	10614	133			202183	188954	13229	2527		
Dermatologija	3			210		17750	17488	262	5917	6300	-383
Ginekologija i akušerstvo	9	1513	168	250	-82	4889	4602	287	543	1260	-717
Hirurgija	18	2109	117	210	-93	27923	26961	962	1551	1680	-129
Interna	22	3543	161	170	-9	43639	37890	5749	1984	1260	724
Neurologija	5	855	171	170	1	8293	7129	1164	1659	1260	399
Oftalmologija	3			250		20075	19447	628	6692	6300	392
ORL	3			250		27393	25652	1741	9131	6300	2831
Ortopedija	2	493	247	130	117	24947	24762	185	12474	2100	10374
Pedijatrija	8	1864	233	210	23	8135	6746	1389	1017	1050	-33
Urologija	1	237	237	210	27	5656	5415	241	5656	1680	3976
Psihijatrija	6			165		13483	12862	621	2247	1025	1222
Opšta bolnica Paraćin	60	6822	114			122155	118018	4137	2036		
Dermatologija	2			210		8130	8108	22	4065	6300	-2235
Ginekologija i akušerstvo	7	1214	173	250	-77	1628	1400	228	233	1260	-1027
Hirurgija	15	2012	134	210	-76	14950	14490	460	997	1680	-683
Interna	17	2257	133	170	-37	32040	29658	2382	1885	1260	625
Neurologija	3			170		11200	10950	250	3733	5250	-1517
Oftalmologija	3			250		14143	13875	268	4714	6300	-1586
ORL	2			250		12785	12625	160	6393	6300	93
Ortopedija	4	452	113	130	-17	8610	8480	130	2153	2100	53
Pedijatrija	4	887	222	210	12	5980	5890	90	1495	1050	445
Psihijatrija	3			165		12689	12542	147	4230	3150	1080
Dom zdravlja Svilajnac	1	324	324	0	0					1260	-1260
Dom zdravlja Despotovac	1	400	400	0	0					1260	-1260

Prethodna tabela pokazuje da je broj ležećih pacijenata po lekaru specijalisti na teritoriji okruga 138 što je manje od propisanih mera izvršenja (160-240), u Čupriji prosečan broj ležećih pacijenata po lekaru specijalisti 150, u Jagodini 133 a u Paraćinu 114. Posmatrajući pojedinačno po službama uočava uglavnom manji prosek od standarda, a veći prosek od propisanih normativa ima ortopedija u Jagodini. Broj specijalističkih pregleda po lekaru na nivou okruga je 2053 (po pravilniku od 1050-2100 osim kod specijalističkih službi bez stacionarnog dela gde je prosek veći kao za primarnu zdravstvenu zaštitu.). U Jagodini i Paraćinu specijalističke službe koje nemaju stacionarni deo su oftalmologija, ORL i dermatovenerologiji a u Paraćinu i neurologija i psihijatrija.

Tabela br. 64 Broj operacionih sala, operacija i prosečan broj operacija po lekaru u 2011. godini

ZDRAVSTVENA USTANOVA	br.lekara specijalista	br. operacionih sala	br.operacija	br.operacija po specijalisti
POMORAVSKI OKRUG	91	20	18965	208
Opšta bolnica Čuprija	49	11	9080	185
Akušerstvo	1	0	382	382
Dečija hirurgija	2	0	297	149
Ginekologija	7	1	599	86
Hirurgija	8	3	1141	143
Kardiovaskularna hirurgija	2	0	186	93
Maksilofacijalna hirurgija	2	0	695	348
Neurohirurgija	2	1	115	58
Oftalmologija	6	1	920	153
ORL	4	1	273	68
Ortopedija sa traumatologijom	6	2	665	111
Plastična hirurgija	3	1	3113	1038
Urologija	6	1	694	116
Opšta bolnica Jagodina	23	5	7373	321
Ginekologija i akušerstvo	9	1	1811	201
Hirurgija	11	2	3454	314
Ortopedija sa traumatologijom	2	1	2048	1024
Urologija	1	1	60	60
Zdravstveni centar Paraćin	19	4	2512	132
Ginekologija i akušerstvo	7	1	911	130
Hirurgija	8	2	1277	160
Ortopedija sa traumatologijom	4	1	324	81

Prosečan broj operacija po lekaru na teritoriji okruga je 208, pri čemu je najveći prosek u Jagodini 321, zatim u Čupriji 185 operacija po lekaru, a najmanji u Paraćinu 132 operacije po lekaru.

Tabela br. 65 Broj laboratorijskih analiza i pacijenata u 2011. godini

POMORAVSKI OKRUG	UKUPNO	Svega osiguranici	Ambulantni pacijenti	Stacionarni pacijenti
Broj pacijenata	191937	190007	103336	86671
Broj pregledanih uzoraka	1310857	1698404	913045	785359
UKUPNO ANALIZA	2130711	2065285	1179425	885860
Hematološke analize	261133	289021	161480	127541
Biohemijske analize	1038171	1028999	508294	520705
Analiza urina	230449	229081	177114	51967
Mikrobiologija i parazitologija	373289	372954	301659	71295
Patohistološka laboratorija	64894	64895	6949	57946
Ostale laboratorije	162775	80335	23929	56406

Stacionari domova zdravlja u Svilajncu i Despotovcu, nemaju odvojenu laboratoriju za pacijente stacionara već se sve analize obavljaju u laboratoriji doma zdravlja, ali su analize za stacionarne pacijente posebno evidentirane. Laboratorija Zdravstvenog centra Paraćin je jedinstvena za primarnu i sekundarnu zdravstvenu zaštitu i kompletan rad je prikazan u tabeli, dok u Jagodini i Čupriji domovi zdravlja, koji su samostalne ustanove imaju svoje laboratorije, ali i pri bolničkim laboratorijama postoji određeni broj analiza koji se radi za ambulantne pacijente. Ukupan broj realizovanih laboratorijskih analiza u bolničkim laboratorijama na teritoriji okruga je 2130711 pri čemu je 53,8% analiza realizovano za ambulantne pacijente.

ZAKLJUČCI I PREDLOG MERA

1. Populaciona dinamika je u Pomoravskom okrugu multifaktorski determinisana i karakterišu je specifičnost u kretanju stanovništva vezana za veliki broj ljudi na privremenom radu u inostranstvu koji stalno povlače za sobom mlađu populaciju, a ostaju staračka domaćinstva što je posebno karakteristično za opštine Despotovac i Svilajnac, dok se iz Opštine Rekovac koja spada u red nerazvijenih opština i ima uglavnom ruralno stanovništvo, mlađa populacija iseljava u okolne gradove. Stanovništvo ovih opština spada u red vrlo starog stanovništva jer se procenat stanovništva starijeg od 65 godina (procena za 2010.) kreće od 17,3% u Jagodini do 31,4% u Rekovcu, tako da se ceo okrug sa 19,6% starog stanovništva nalazi u podmakloj fazi demografskog starenja.

2. Demografski procesi se karakterišu opadanjem broja stanovnika između dva zadnja popisa u proseku za 14% i za 6,4% od popisa 2002. do 2010. godine, niskom stopom nataliteta od 7,5 i visokom stopom mortaliteta od 17,1 na 1000 stanovnika a samim tim i negativnom stopom prirodnog priraštaja -9,6 (prethodne godine je bila -8,4). Stope smrtnosti odojčadi, male dece i mrtvorodenosti spadaju u red niskih stopa.

3. Socioekonomski pokazatelji okruga govore da je ukupno 28425 lica nezaposleno što je, u odnosu na prethodnu godinu 2,1% nezaposlenih više. Prosečni neto lični dohodak okruga za 2011. godinu je 31185 što je 9,9% više nego prethodne godine, dok je prosek Srbije 37976.

4. Sadašnju zdravstvenu situaciju Pomoravskog okruga karakterišu klasični problemi koji su predominirajući i karakteristični i za visokorazvijene zemlje. U strukturi uzroka smrti dominiraju masovne nezarazne bolesti, pre svega kardiovaskularne i maligne zatim nedovoljno definisana stanja, respiratorne i bolesti mokraćno polnog sistema.

5. U registrovanom vanbolničkom morbiditetu najveći značaj kod dece i mladih imaju bolesti respiratornog sistema, a kod radno aktivne i populacije starih bolesti kardiovaskularnog, digestivnog i koštano-mišićnog sistema., dok su u bolničkom morbiditetu najzastupljeniji problemi ishemijske bolesti srca, opstruktivne bolesti pluća, holelitijaza, dijabet i dr.

6. U strukturi oboljevanja od zaraznih bolesti dominirali su streptokokni faringitis i tonzilitis dok je smrtnih slučajeva od zaraznih bolesti bilo 2. Od polno prenosivih bolesti obolelo je 27 lica, najviše od Hepatitis viralis chronica C , 11 slučajeva.

7. Najveću stopu incidence među nezaznim bolestima imale su maligne bolesti 318,8, koronarne 206,7 i dijabet 201,4 na 100000 .

8. Rezultati ispitivanja higijenske ispravnosti vode za piće pokazali su da je najveće procenat neispravnih uzoraka iz seoskih vodovoda , oko 44% ispitivanih uzoraka je bakteriološki neispavno a 19,7% hemijski.

9. Vakcinacija predstavlja najbržu, najefikasniju i najekonomičniju meru zdravstvene zaštite. U 2011. godini realizovana je u proseku sa obuhvatom od 95% do 98,5%.

10. Zdravstvenu zaštitu stanovništvu okruga obezbeđivalo je jedanaest zdravstvenih ustanova: jedan zdravstveni centar, pet domova zdravlja , dve opšte bolnice, jedna apotekarska ustanova, zavod za javno zdravlje i zdravstvena služba gerontološkog centra.

11. Od ukupnog broja zaposlenih u ovim zdravstvenim ustanovama 73% su zdravstveni radnici i saradnici od čega je 22% sa visokom stručnom spremom, a od ukupnog broja lekara 76,3% je specijalista.

12. Obezbeđenost stanovništva Pomoravskog okruga zdravstvenim radnicima je različita zavisno od zdravstvene ustanove i službe. Nedovoljna obezbeđenost lekarima prema Pravilniku o uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti je u službama za zaštitu usta i zuba predškolske i školske dece, pogotovu u domovima zdravlja Rekovac, Despotovac i Jagodina gde je broj korisnika po lekaru preko 2000 (standard 1500), a broj poseta po lekaru u Despotovcu je 5037 (standard 2460) . Visokostručni kadar nedostaje i u laboratorijskoj dijagnostici. Najbolju obezbeđenost lekarima imaju službe za zaštitu zdravlja usta i zuba odraslih gde je 5897 korisnika po lekaru (standard 10000) , službe za zdravstvenu zaštitu žena sa 3743 korisnika po lekaru (standard 6500), službe za zdravstvenu zaštitu dece sa 531 korisnikom (standard 850), hitna pomoć 4797 korisnika po lekaru (standard 6000). Obezbeđenost medicinskim tehničarima je nedovoljna u službi polivalentne patronaže, dok sve ostale službe imaju znatno više tehničara od propisanih normativa.

U posmatranom periodu može se uočiti vrlo slaba iskorišćenost stomatoloških službi za odrasle sa 0,2 posete po korisniku i 1331 poseta po lekaru (standard 3075), zatim službi za zdravstvenu zaštitu žena sa 1,2 poseta po ženi (15 god.i više) za godinu dana i 3349 poseta po lekaru (standard 6300 poseta). Razlog za ovako slabu iskorišćenost ovih službi nalazi se u velikom odlivu pacijenata u privatne ginekološke i stomatološke ordinacije. Najveći broj poseta po korisniku je u službi za zdravstvenu zaštitu dece 10,9 posete, dok školska dece i omladina posete lekara u proseku 5,5 puta godišnje. Svaki odrasli stanovnik poseti lekara opšte medicine 5,3 puta godišnje. Najveći broj poseta po lekaru je u službama opšte medicine 7564 i službama za zdravstvenu zaštitu školske dece 6783 i ove službe imaju prosečan broj poseta po lekaru nešto iznad propisanih standarda.

Posmatrajući strukturu poseta lekarima uočava se izražena dominacija kurativnih poseta i izuzetno skroman procenat preventivnih pregleda pogotovu u zdravstvenoj zaštiti odraslog stanovništva i zdravstvenoj zaštiti žena.

14. Pomoravski okrug je u 2011. godini raspolagao sa 930 bolničkih postelja pa je obezbeđenost stanovništva posteljnim fondom 4,21 postelja na 1000 stanovnika

- Bolnički kapaciteti u svim bolnicama uglavnom imaju optimalnu iskorišćenost 74,25%, a prosečna dužina lečenja 6,94 dana.

- Pacijentima je bilo na raspolaganju 337 lekara od čega 297 ili 88% specijalista i 1074 medicinska tehničara

- Prosečna opterećenost kadra bolničkim posteljama je 2,76 postelja po lekaru odnosno 3,13 po specijalisti. Broj postelja po jednom medicinskom tehničaru je 0,87. Prosečan broj bolesnika po lekaru specijalisti na nivou okruga bio je 138 (standard od 130-250), a broj specijalističkih pregleda 2053 po lekaru (standard od 1050-2100). Broj operacija po lekaru specijalisti je 208.

Broj pacijenata po lekaru je neznatno manji nego pethodne godine, broj pregleda je veći ,a broj operacija po hirurgu je na nivou prethodne godine.

Rezultati ove analize ukazuju na potrebu implementacije sledećih mera:

1. Predominacija masovnih nezaraznih bolesti u strukturi oboljevanja i umiranja stanovništva Pomoravskog okruga zahteva striktnu primenu Programa integrisane preventivne zaštite od hroničnih nezaraznih bolesti, uz obezbeđenje materijalnih resursa i preciziranih zadataka za sprovođenje strategija i mera, kao i sprovođenje usvojenih Nacionalnih programa prevencije i ranog otkrivanja pre svega karcinoma grlića materice i karcinoma dojke.

2. Očuvanje i dalje unapređenje zdravlja najosetljivijih kategorija stanovništva-žena, dece, školske dece i omladine, zahteva dosledno sprovođenje mera utvrđenih Uredbom o zdravstvenoj zaštiti žena, dece, školske dece i studenata i Programa koji je sastavni deo Uredbe.

3. Demografska situacija je zabrinjavajuća što zahteva sveobuhvatno sagledavanje problema s obzirom na kompleksnu osnovu reproduktivnog ponašanja u savremenom društvu.

4. Primarna zdravstvena zaštita težište svojih aktivnosti mora staviti na mere promocije zdravlja i prevencije bolesti, a reorganizacijom postojećih službi preusmeriti se ka porodici i instituciji porodičnog lekara, uključujući u taj sistem i privatnu lekarsku praksu.

5. Usvajanjem nove Uredbe o planu mreže zdravstvenih ustanova kao i Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i bližim uslovima za obavljanje zdravstvene delatnosti , počelo se sa restrukturiranjem stacionarnih ustanova odnosno bolničkih postelja, što je i te kako bilo potrebno obzirom na pokazatelje rada bolnica.

Analizu sačinila:
Prim Dr Dragana Radovanović
Načelnik Centra za analizu i planiranje